

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljami, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni »Doberdoba«
v Govecu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojskim pri Idriji, da 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužni Evropi.

primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XLI. št. 153 (12.185)

Trst, torek, 16. julija 1985

P.P. 1332
66001 KOPER
OSREDNJA KNJITARNICA

59
nije)
3
8554 AA
60100200

Že nekaj ur po operaciji je ponovno prevzel državniške odgovornosti

Predsednik ZDA Ronald Reagan okreva Analize so pokazale, da je imel raka

WASHINGTON — Polip, ki so ga kirurgi odstranili v soboto predsedniku Ronaldu Reaganu s tem, da so mu odrezali 60 cm črevesa, na katerem je rasel, je rakaste narave. Tako je sinoči dejal vojaški zdravnik kap. Dale Oller, ki je vodil ekipo kirurgov pri operaciji ameriškega predsednika v vojaški bolnišnici Bethesda naval hospital blizu Washing-

tona.

Dr. Oller je na tiskovni konferenci, na kateri je objavil izid histološkega pregleda polipa, pojasnil, da se rak ni razpasil izven izrastka, ki so ga Reaganu odstranili. Na tiskovni konferenci, ki jo je neposredno prenašala televizija, je govoril tudi dr. Steve Rosenberg iz Nacional center instituta, ki je sodeloval pri sobotni opera-

ciji ameriškega predsednika. Potrdil je poročilo dr. Ollerja in dejal, da je več kot 50 od sto možnosti, da se rak ne bo ponovil. Po njegovem pa ni izključeno, da se bo ponovno pojavil čez 5 ali celo 10 let, na primer na jetrih, da pa so predsednikova jetra zaenkrat zdrava. Dr. Rosenberg je v odgovorih časnikarjem nadalje povedal, da če bo Reaganovo okrevanje potekalo normalno, bo zelo verjetno lahko normalno preživel leta življenja, ki mu ostajajo. Na vprašanje, koliko naj bi bilo teh let, je odgovoril, da v najboljših pogojih 10 ali 15. V tej zvezi je dr. Rosenberg omenil tudi statistiko, po kateri več kot polovica bolnikov, ki so imeli rakaste izrastke po velikosti podobne Reaganovemu, živi nad 5 let.

Izd histološkega pregleda so Reaganovi zdravniki najprej sporočili njegovi soprogi Nancy. To je v skladu z normalno prakso v ameriškem zdravstvu, kjer o bolezni pacienta najprej obvestijo njegove najbližje sorodnike. Skupno z gospo Reagan so zdravniki nato šli do ameriškega predsednika in mu sporočili vest. Pri njem so se zadržali kakih 5 minut, sam pa jim je izrazil zadovoljstvo, da se rak ni razširil na druge dele telesa.

Pred objavo histološke analize je dr. Dale Oller sporočil, da je Reagan odlično reagiral na operacijo in da naglo okreva. Samo 8 ur po tem, ko je moral zaradi operacije državniške odgovornosti začasno odstopiti podpredsedniku Georgeu Bushu, je ponovno prevzel predsedniško funkcijo. Že prvi dan po operaciji, se pravi v nedeljo, je poleg žene Nancy, ki mu je bila ves čas ob strani, sprejel glavnega tajnika Bele hiše Donalda Regana. Včeraj mu je zginila tudi mrzlica, ki jo je imel v nedeljo. Med krajšim sprehodom po sobi je ameriški predsednik včeraj pojmrjal, da ga skeli, to pa po mnenju zdravnikov ne sme čuditi, ker mu ne dajejo več sredstev proti bolečinam, ampak le še antibiotike.

Včeraj je Nancy Reagan prebrala svojemu možu številne brzojavke, ki mu jih pošiljajo državniki z vsega sveta. Voščila za čimprejšnje okrevanje po operaciji so mu med drugimi poslali predsednik predsedstva SFR Jugoslavije Radovan Vlačković, predsednik italijanske vlade Bettino Craxi in nikaragovski predsednik Daniel Ortega. Kljub naglemu okrevanju pa so zdravniki včeraj sporočili, da se bo moral ameriški predsednik zadržati v bolnišnici približno 10 dni.

Kakšen iz krize INPS

RIM — Primanjkljaj pokojninskega zavoda INPS bo letos znašal 31 tisoč milijard lir, to je 8.500 milijard lir več kot je predvideno v finančnem zakonu. Vendar pa je to predvidevanje preračunano na domnevi, da bo stopnja zaposlenosti v industriji padla za 3,5 odstotka in ne za 5,5 odstotka, kolikor je znašal padec v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Za vsak odstotek padca stopnje zaposlenosti se primanjkljaj INPS poveča za 740 milijard lir. Končno pa ti podatki upoštevajo nakazilo 2.087 milijard dodatnih prispevkov za državne uslužbenice, o katerih pa ni znano, če jih bo država res pravočasno nakazala.

To »črno sliko« pokojninskega zavoda je predsednik INPS Ruggero Ravenna podal na včerajšnji tiskovni konferenci, ki jo je sklical, da pojasni finančno stanje INPS po številnih polemikah zadnjih dni. Za tako stanje pa ni mogoče naprtiti vse odgovornosti pokojninskemu zavodu samemu. Ravenna je še zlasti poudaril, da je zakonodaja o tej problematiki izredno pomanjkljiva in da zavod na tej osnovi ne more delovati bolje. To še predvsem zato, ker dejansko INPS krije veliko skrbstveno dejavnost, ki nikakor ne sodi v pokojninsko ureditev, od celotne problematike dopolnilne blagajne do odškodnine za brezposelne in do preštevilnih predčasnih upokojitev, ki so jih omogočili s številnimi zakoni, ne da bi poskrbeli za ustrezno finančno kritje.

Ravenna je nakazal tri poti za iz-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Pred četrtkovim ponovnim srečanjem na vrhu Craxijev »programski osnutek« od sinoči pri tajnikih večine

RIM — Danes bo v palači Chigi sestanek ekonomskih ministrov, ki bi morali odločiti o ukrepih za zamašitev luknje 5.500 milijard v državnem deficitu: narasle naj bi tarife za javne storitve in administrirane cene ter cena bencina, vsekakor pa ne prek meje 7 odstotkov, ki je bila slovesno postavljena v protinflacijskem paktu. Pred sestankom vlada velika rezerviranost, le socialdemokratski proračunski minister Romita je dal razumeti, da se bodo lotili tudi dramatičnega problema INPS in bodo začeli pripravljati finančni zakon za prihodnje leto. Sklepi se bodo seveda prenesli na četrtkovo ponovno srečanje na vrhu med tajniki strank večine.

Predsedstvo vlade je medtem objavilo sintetično napoved, komaj poldrugo stran dolgo, »programskega osnutka«, ki ga je Craxi sinoči poslal vladnim zaveznikom. Gre za šest »programskih listov«, ki zadevajo vprašanja ozdravitve gospodarstva in javnih financ, zaposlovanja in Juga, socialne politike, institucionalnih reform (vključno z RAI-TV), pravosodja in demokratične varnosti. Za sedaj ne mnogo več od naslovov in zelo splošnih usmeritev, v pričakovanju, da se danes in jutri tajništva petih strank izrečejo.

V bistvu po tej formulaciji naj bi razpravljali o vsem in je torej mnogo možnosti, da odložijo vse na jesen, mimo nekaj popravkov pri tarifah. Do četrtka bo moč razumeti, če so tudi ostali voditelji petstrankar-

ske koalicije pripravljeni obravnavati probleme preverjanja tako ohlapno. Kot je namreč soditi po nekaterih živahnih izmenjavah mnenj med socialisti in demokristjani, politična klima ni nič kaj vedra. Ostaja vsekakor nemirnost manjših laičnih strank, zlasti republikancev z njihovo ekonomsko strogostjo.

Predvsem pa nekaterim socialističnim voditeljem niso godile nedavne izjave šefa De Mitovega tiskovnega urada Mastelle. Včeraj, medtem ko so tajniki molčali, se je vnela polemika o RAI in o krajevnih upravah celo do žalitev. Odgovornj za gospodarstvo pri PSI Manca je spravlil v dvom, da Mastella res tolmači De Mitova stališča in ga je obtožil oholosti, ki je v nasprotju s strpnostjo, potrebno za vladno preverjanje. Glede RAI, pravijo socialisti, hoče KD zreducirati problem obveščanja na spore o kopičenju oblasti. Demokristjani pa odgovarjajo, da niso pripravljani trpeti izzivanj o tem, ker dvojni ne zadeva zgolj delitev televizije: RAI njim, privatne pa Berlusconi oziroma PSI.

Medtem so včeraj socialisti objavili svoje predloge o gospodarstvu, ki jih je mogoče strniti na tri točke: uvedbo omejenega obdavčenja velikih premoženj, povratek dejanske pravice krajevnim upravam, da nalagajo davščine in zmanjšanje dejanskih obresti na državne zadolžnice od sedanjih 5 na 2 ali 3 odstotke.

R. G.

ZIS ocenil možnosti razvoja Jugoslavije v prihodnjem letu

BEOGRAD — Zvezni izvršni svet je v obsežni analizi gospodarskih gibanj v letošnjem letu, ki jo je poslal skupščini Jugoslavije, podal tudi prve ocene možnosti razvoja države v letu 1986. Poglavitna naloga bo zaradi obveznosti vračanja dolga tujni doseganje presežka v tekoči plačilni bilanci.

Po najnovejših ocenah bo Jugoslavija prihodnje leto morala odplačati 3,9 milijarde dolarjev glavnice in približno dve milijardi dolarjev obresti. ZIS ocenjuje, da je treba v takšnih pogojih nujno izvoziti za približno

13,2 milijarde dolarjev blaga in s storitvami doseči okrog 4,1 milijarde dolarjev prihodka. Celoten devizni prihodek z nakazili in obrestmi bi moral znašati približno 20,9 milijarde dolarjev. Za to bi morali povečati izvoz blaga in storitev za 11,1 odstotka glede na predvideni izvoz v letošnjem letu in za 11,6 odstotka na konvertibilno tržišče.

Upoštevajoč materialne in druge pogoje razvoja. ZIS meni, da bi povečanje družbenega proizvoda celotnega gospodarstva lahko znašalo 3,6 odstotka, industrijske proizvodnje 4,2, kmetijstva pa 3,2 odstotka. Produktivnost dela bi se morala povečati za 1,7 odstotka, število zaposlenih pa za približno dva odstotka. Predvidevajo tudi povečanje življenjskega standarda za 3,2 odstotka in realnih osebnih dohodkov na zaposlenega v družbenem sektorju za 1,6 odstotka.

V takšnih okvirih bi bila tudi možna počasnejša rast inflacije. (dd)

Odobren proračun goriške pokrajine

NA 8. STRANI

Desni preobrat v Boliviji

LA PAZ — Nedeljske volitve so po vsem videzu prinesle nov preobrat v Boliviji. Državni poglavar bo skoraj gotovo spet postal general Hugo Banzer Suarez, ki je bil predsednik republike med vojaško diktaturo, ki je trajala od leta 1971 do 1978. Po prvih neuradnih in nepopolnih rezultatih je namreč njegovo Demokratsko nacionalistično zavezištvu prejelo skoraj 40 odstotkov glasov, kar sicer ni dovolj za neposredno izvolitev, ampak mu odpira pot izvolitve v parlamentu. Tu ga bo bržkone podprlo sredinsko-desničarsko Nacionalistično revolucionarno gibanje bivšega predsednika Victoria Paza Estenssora medtem ko je dosedanji levičarski predsednik Zuazo dobil manj kot 5 odstotkov glasov

Libanon v krčih državljanske vojne

Nov samomorilski atentat Karame ukazal umik milicij

BEJRUT — V samomorilskem atentatu je včeraj eksplodiral s trotilom natrpan avtomobil v južnolibanonskem »tamponskem pasu«, ki ga nazdirajo proizraelske libanonske enote generala Lahada. Avtomobil s oznakami rdečega križa je samomorilski terorist razstrelil tik cestnega bloka Lahadovih oddelkov pri vasi Tibnin. V eksploziji sta izgubila življenje dva »vojaka« Lahadove južnolibanonske vojske in 11 civilistov. Po dveh podobnih atentatih v sredo je izraelsko letalstvo v odgovor bombardiralo palestinska taborišča pri Tripoliju, da se sedaj vsi bojijo nove represalije.

Včerajšnji atentat pa ponovno postavlja v dvom osvoboditev preostalih šiitov v izraelskih zaporih, saj je Tel

Aviv vedno pogojeval njihovo izpustitev s stanjem v južnem Libanonu. To pa ponovno postavlja na kocko usodo sedmih Američanov in ostalih zahodnjakov, ki so še vedno v rokah libanonskih verskih skrajnežev. Da bi bila usoda ugrabljenih še bolj zaskrbljujoča, je libanonsko sodstvo sprožilo postopek proti enemu od ugrabiteljev ameriškega letala TWA.

Libanonska javnost pa je včeraj z upanjem sprejela sklep »koordinacijskega odbora« za varnost zahodnega Bejruta, ki je pod predsedstvom premiera Karameja ukazal, da se morajo danes umakniti z bejrutskih cest vsi oboroženi oddelki raznih političnih in verskih grupacij. Seje »koordinacijskega odbora« se je udeležilo tudi pet sirskih častnikov,

Nova uveljavitev Sama Kokorovca

Poletov kotalkar Samo Kokorovec je po številnih in odmevnih uspehih prejšnji konec tedna dosegel novo pomembno uveljavitev, ko je v Palermu osvojil prvo mesto na tekmovalstvu za evropski pokal v kategoriji mladincev

NA 10. STRANI

Na šolskem skrbništvu v Trstu ni koordinatorja za naše šole

NA 4. STRANI

● Kriza INPS

NADALJEVANJE S 1. STRANI

hod iz sedanega kritičnega stanja: združitev pokojninskih sistemov raznih samostojnih blagajn, izterjanje kreditov, ki znašajo približno 14 tisoč milijard lir in pa preprečevanje utaj socialnih dajatev. Tu je Ravenna predlagal, naj vlada ukine vse prispevke tistim podjetjem, ki ne plačujejo socialnih dajatev za svoje uslužbenice. S tem bi se v blagajne INPS steklo precej milijard več. Veliko zaskrbljenost pa je povzročil predlog o združitvi vseh 26 avtonomnih pokojninskih zavodov, ki so aktivni. Predstavniki teh zavodov — gre za sodnike, vodilne kadre v podjetjih, častnike idr. — so že poudarili, da si ni mogoče zamišljati, da bi ti zavodi, ki so aktivni zaradi dobrega načina upravljanja, krili primanjkljaj INPS in so tudi izrazili pomisleke o ustavnosti takega predloga. (bbr)

□ DUNAJ — Več kot 600 sadjarjev iz Štajerske se je včeraj v zgodnjih jutranjih urah zbralo na demonstrativni shod pred ministrstvom za kmetijstvo in gozdarstvo na dunajskem Stubenringu. Levo in desno od vhoda so naložili gašbe z jabolki, delili letake in ogročno protestirali zoper uvoz jabolk v Avstrijo.

Nesprejemljiv predlog republikanca Kranea v ameriškem Kongresu

Vojnemu zločincu Draži Mihailoviću naj bi celo postavili spomenik v ZDA

WASHINGTON — Na pobudo člana Philipa Kranea, konservativnega republikanca iz Chicaga, je znova dospela v Kapitol razprava o postavitvi spomenika vojnemu zločincu Draži Mihailoviću. V Washingtonu že devet let se občasno pojavlja ta »pobuda« v nekaterih ameriških okoljih: pa tudi v Kongresu, čeprav je dobro znano, da Amerika in Draža Mihailović nista bila na isti strani v drugi svetovni vojni.

Kongresniki so v eni izmed delovnih skupin javno razpravljali o tem, ali bi morali ali ne nekdanjemu četniškemu voditelju postaviti spomenik. Pri »pričanju« so sodelovali tudi predstavniki četniške emigracije v ZDA in posamezni predstavniki ustaške emigracije.

Poglaviti argument kongresnika Kranea za postavitev spomenika je, da je Mihailović med vojno menda rešil približno 500 ameriških letalcev, ki so jih sestrelili nad Jugoslavijo. Ob tem je Krane obtožil zunanje ministrstvo, ker nasprotuje tej pobudi.

Predstavnik State departmenta Mark Palmer

je nastopil proti postavitvi spomenika Draži Mihailoviću na ozemlju ZDA, češ da so partizani, ne pa četniki imeli glavno vlogo pri reševanju ameriških letalcev. Dodal je še, da bi postavitev takega spomenika škodila dobrim odnosom med ZDA in Jugoslavijo.

Na tem zapoznelem, nasprotujočem si in na trenutke mučnem in napetem »pričevanju« sta bila tudi dva Američana, člana ameriške vojne misije pri štabih NOV in POJ. »Odločno sem proti takemu spomeniku«, je izjavil John Blatnik, dolgoletni ugledni kongresnik. Dodal je, da zelo dobro ve, kaj so v Jugoslaviji delali Titovi partizani, kaj pa četniki Draže Mihailovića in drugi izdajalci.

Valter Muslin iz Ohia je navedel dokumente, iz katerih je videti, da je bilo rešenih 2350 ameriških letalcev. »Če jih je Draža režil 500, kdo je potem rešil preostalih 1850? Vsekakor Titovi partizani«. Podobno je govoril tudi James Oberstar, kongresnik iz Minnesote.

Ali se bo ta razprava nadaljevala, je odvisno

od odločitve delovne skupine, ali bo to vprašanje predlagala ustreznemu odboru predstavnškega doma ali ne. Po razpravi v tem odboru, če bo do nje sploh prišlo, bi vprašanje »spomenika« preučili v predstavnškem domu, do koder takšna pobuda doslej ni prišla. (dd)

Dr. Rugelj v službi

LJUBLJANA — Zadeva doktor Rugelj, ki je v preteklih dneh spričo gladovne stavke znanega psihiatra in alkoholologa široko odmevala v javnosti, je končana. Tako vsaj kaže spričo dejstva, da je doktor Rugelj nehal gladovno stavkati in je sprejel redno zaposlitev v okviru univerzitetnega zavoda za zdravstveno varstvo v ambulanti, kjer je delal že prej. Doktor Rugelj je včeraj prvi dan delal in kot nam je sam izjavil je s sporazumom, ki so ga dosegli, zadovoljen. (dd)

Tiskovna konferenca avstrijskega ministra za kmetijstvo Strožja pravila za obrambo pristinih vin z Gradiščanskega

RUST — Kmetijskemu ministrstvu Zvezne republike Nemčije je bilo letos 24. aprila pisмено s teleksom sporočeno, da so analize pokazale previsoko stopnjo dietilenglikola pri treh vinarskih izvoznikih na Gradiščanskem. To je včeraj na tiskovni konferenci za tuje in domače novinarje v Rustu ob Neusiedlersee (Nežidersko jezero) povedal Guenther Haiden, avstrijski kmetijski minister.

Po škandalu, ki je v zvezi z avstrijskimi ponarejenimi vini nedavno izbruhnil v ZR Nemčiji, in ki so ga zelo hvaležno napihale tudi nekatere druge evropske države, ZDA in celo Japonska, se je danes na Gradiščanskem sestal tudi »krizni« vrh proizvajalcev in izvoznikov avstrijskega vina in sklenil po hitrem postopku spremeniti in dopolniti obstoječi »zakon o vinu«. S 1. septembrom letos bo mogoče rdeče vino pridelovati izključno samo še iz rdečega grozdja: vsako vino bo neusmiljeno etiketirano po svojem pravem poreklu: veliko težje kot doslej bo moč dobiti predikatno nalepko o »vrhunskem vinu« in od 1. januarja prihodnjega leta bo Avstrija smela izvažati samo še ustekleničeno vino

in nič več, tako kot doslej, v kontejnerjih.

Ob koncu minulega tedna je avstrijsko vinsko gospodarstvo v ZRN začelo veliko reklamno kampanjo, s katero hočejo popraviti okus po slabem, in celo »strupenem« vinu, ki je nastal po tistem, ko je zdravstveno ministrstvo ZR Nemčije ugotovilo v vinu od 0,2 do celo 3,2 grama glikola. Pod parolo »brez pardonov« in za štiri milijone šilingov poteka inseratna kampanja v vseh zahodnonemških sredstvih javnega obveščanja, ki bralcem dopoveduje, da bodo najstrožje ukrepali zoper »črne ovce« v avstrijskem vinogradništvu, ker bo 55.000 avstrijskih vinarjev, vinarskih podjetij in vinarskih zadrug stopilo tistim maloštevilnim ponarejevalcem, ki so z antifrizom »plemenitili« vino, na prste.

V Rustu je Haiden zbral novinarje po vsej verjetnosti zato, ker so bili prav tamkajšnji kmetje in vinarji najbolj ogorčeni. Proizvajajo namreč visokokvalitetno, vrhunsko vino, pod najstrožjo kontrolo, in v ZR Nemčiji, so se začele na vinu, pretocnem v steklenice iz kontejnerjev, pojavljati etikete »rusterwein«.

BARBARA GORIČAR

Pred prihodom Nakasoneja

V okviru priprav na jutrišnji uradni obisk japonskega ministrskega predsednika Nakasoneja, je včeraj predsednik vlade Craxi sprejel japonskega veleposlanika Seijo Nišido (na sliki). V intervjuju za japonsko televizijo pa je Craxi naglasil, da goji Italija celo občudovanje do uspehov Japonske, da pa je treba odpraviti njene protekcionistične ovire tujemu uvozu, o čemer se bo predvsem pogovarjal z Nakasonejem (Telefoto AP)

Ženska konferenca OZN

Več kot 3.000 delegatki iz 115 držav se je včeraj udeležilo v kenijskem glavem mestu ženske konference, ki jo prireja OZN (Telefoto AP)

Agca trudno odgovarjal na vprašanja sodnikov

RIM — Tudi na včerajšnji obravnavi na procesu o atentatu na papeža je imel glavno besedo turški terorist Mehmet Ali Agca, ki pa je bil videti dokaj utrujen. Svoje pripovedovanje je večkrat prekinil rekoč, da je sodnikom povedal vse, kar je imel povedati, in da bo odslej molčal, vendar sta ga predsednik Severino Santapichi in javni tožilec Antonio Marini, ne meneč se preveč na njegove izjave in izbruhe, še naprej spraševala, on pa je odgovarjal.

Agca je ponovno povedal, kako je marca 1981, se pravj dva meseca pred atentatom, skupno s petimi drugimi Turki kupil pištolo »prowning« pri dunajskem trgovcu Ottu Sittnerju, čigar naslov naj bi Oral Celik zvedel od Bekira Celenka. Sodniki so ga spraševali tudi o italijanskem natakarkarju v Luzernu v Švici Sergiu

Paparelliju ter o neki izraelski plesalki v Milanu, ki ju je bil sam Agca omenjal med preiskavo v zvezi s preskrbo z orožjem, vendar včeraj ni hotel o njej veliko govoriti, češ da nista imela nič opraviti z atentatom.

Zelo redkobeseden je bil turški terorist tudi, ko so ga pozvali, naj obrzloži, čemu je aprila 1981 zaprosil na nemškem konzulatu v Rimu za vizum za potovanje v ZRN. Povedal je le, da se je hotel sestati z voditeljem Zveze turških združenj Celebijem, da pa je bilo tisti čas že vse domenjano za izvedbo atentata. Proces se bo danes nadaljeval, omenimo pa naj še, da je javni tožilec Marini, ki je konec tedna bil v ZRN in Turčiji, včeraj izrazil prepričanje, da bodo italijanski sodniki v eni ali drugi obliki lahko zaslislali Celenka.

Zaradi Heysela politična kriza belgijske vlade

BRUSELJ — Drama na bruseljskem stadionu Heysel, ko je 29. maja pred tekmo Juventus - Liverpool izgubilo življenje 38 gledalcev in je bilo ranjenih več kot 250 oseb, bo po vsem sodeč usodna za belgijsko vlado. Včeraj dopoldne je iz protesta zaradi razprave v parlamentu odstopil podpredsednik vlade in pravosodni minister Jean Gol. V soboto je namreč parlament pod pritiskom premiera Martensa izglasoval zaupnico, ki ni predvidevala odstopa notranjega ministra Charlesa - Ferdinanda Nothomba (valonskega krščanskega socialca), kljub očitni politični krivdi zaradi tragičnih dogodkov na stadionu Heysel.

Jean Gol, ki je obenem vodja valonskih liberalcev in glavni koalicijski partner Martensovih krščanskih socialcev, zahteva sedaj Nothombov odstop, sam pa je odstopil iz protesta, da ni to storil notranji minister.

Ob zanikanju govoric, da bo odstopil

Hans-Dietrich Genscher se zavzema za gospodarsko vlogo diplomacije

BONN — Zunanji minister Hans-Dietrich Genscher je dejal, da so iz trte izvite govorice, da bi rad postal generalni sekretar evropskega sveta in da se bo zato predčasno odpovedal položaju zunanjega ministra. Pred nekaj meseci je Genscher prepustil vodstvo liberalne stranke (FDP) Martinu Bangemannu, ki je po odstopu dr. Otta Grafa von Lambdorffa postal zvezni minister za gospodarstvo.

Govorice, da namerava Genscher odstopiti, so se začele širiti po evropskem vrhu v Milanu. »Slišal sem že dosti nesmislov«, je pripomnil k tem govoricam Genscher, »toda takih čvek še ne.«

Hans-Dietrich Genscher, ki se je prejšnji teden vrnil z dolge daljnovezhodne poti, pa kateri je predvsem Japoncem dokazoval, da Evropa ne trpi za »tehnološko sklerozo«, in se v vlogi diplomata zavzemal za čim tesnejše politično in gospodarsko, a tudi tehnološko in kulturno sodelovanje z azijskimi državami.

Kot povzetek svoje azijske poti in svojih spoznanj je Genscher v intervjuju v včerajšnjem »Handelsblattu« izrazil tole misel: »Čim večji delež ima gospodarska razsežnost v meddržavni in medregionalni politiki, tem odločnejše se morajo zunanje službe lotovati teh problemov.«

Po enajstidnevni poti po Aziji je Genscher poudaril, kaj se mu zdi bistvena vloga zunanjega ministrstva in diplomacije za krepitev gospodarskega sodelovanja med državami. Genscher meni, da se je v mednarodni politiki okrepilo spoznanje o

prepletenosti politike in gospodarstva. Svetovna gospodarska srečanja na vrhu so dokaz za to. Pripomnil je: »Ker postaja gospodarstvo čedalje bolj predmet mednarodne politike, morajo tisti, ki gojijo meddržavne odnose, to je zunanje ministrstvo, dobiti možnost, da bodo kos tej neznanoski pomembni nalogi.«

Toda zaradi čedalje večjega števila nalog je zunanje ministrstvo že prišlo do meje svojih zmogljivosti in terja od svojih sodelavcev dosti več, kot bi smelo. Zato se v vladi Genscher močno zavzema da bi okre-

pili diplomatsko službo z novimi močmi. Pri tem računa na razumevanje drugih ministrstev, saj bo učinkovita diplomatska služba koristila vsej državi. Ljudje, ki delajo v zunanjem ministrstvu, so spoznali, kolikšnega pomena so gospodarski problemi, v nekem smislu, je dejal Genscher, gre v tem primeru tudi za generacijsko vprašanje. V preteklosti so zlasti stari diplomati imeli pomisleke proti opravljanju gospodarskih nalog.

Politika se mora vendar naučiti, je nadaljeval zunanji minister, da se

mora bolj ukvarjati z gospodarskimi zadevami. In to velja tudi v zunanjih službah. Toda ti pomisleki so v resnici že zdavnaj odpravljeni. Mlad diplomat se danes razvija v drugačnih miselnih in zavestnih okvirih kot pred 70 ali 40 leti. Vsekakor pa že šolanje za diplomatsko službo daje večji poudarek gospodarskim problemom.

Pri vsem tem pa Genscher opozarja tudi na meje, do katere so diplomati dolžni reševati gospodarska vprašanja. Diplomatska služba zunanje ministrstva je predvsem dolžna ustvariti ugoden okvir za gospodarsko delovanje. Ne more botrovati gospodarskim pogodbam tako, da pri dveh zahodnonemških podjetjih, ki ponujata svoje izdelke na tujem trgu, pomežnikne tujemu partnerju, češ to nemško podjetje pa je boljše od onega. To bi bila huda kršitev diplomatskih dolžnosti, to pa pomeni, od diplomacije ne pričakovati, česar ne more dati.

BOŽIDAR PAHOR

Ob 20. obletnici smrti velikega primorskega narodnega buditelja Na Črni prsti počastili spomin Zorka Jelinčiča

ČRNA PRST — Pred dvajsetimi leti je v Trstu umrl antifašistični borec, primorski narodni buditelj in eden izmed ustanoviteljev tajne organizacije TIGR Zorko Jelinčič. V povojnem času pa je bil Jelinčič predvsem poznan kot obuditelj slovenskega planinstva na Tržaškem in kot prvi predsednik Slovenskega planinskega društva iz Trsta. In prav zato so se zamejski planinci spomnili Zorka Jelinčiča ter počastili njegov spomin pred kočjo, ki jo upravlja Planinsko društvo iz Podbrda in se imenuje Planinski dom »Zorka Jelinčiča« prav njemu v čast. Koča stoji na vrhu 1844 metrov visoke Črne prsti, gore, ki je pravzaprav bila Jelinčiču najbližja, saj s svojo mogočno maso kraljuje nad Baško grapo, torej dolino, kjer je sam mnogo časa živel in deloval.

Spominska proslava ob 20. obletnici smrti prvega povojnega predsednika in obsojenca na Bazoviškem procesu l. 1930, je bila v nedeljo zjutraj pred

kočo na Črni prsti, za to priložnost pa se je zbralo lepo število prisotnih. SPDT je ob tej priložnosti priredilo avtobusni izlet, mnogo pa jih je prišlo z osebnimi avtomobili predvsem iz Trsta, pa tudi iz Gorice in bližnjih in daljnih okoliških krajev.

Proslava je bila kratka, a prisrčna. Ob prisotnosti mlajših in starejših zamejskih planincev, je bilo tudi mnogo krajevnih mladincev, ki kočjo oskrbujejo, glede na to, da ni v tem planinskem domu iz objektivnih razlogov že mnogo let stalnega oskrbnika.

Uvodno besedo je imel predsednik Slovenskega planinskega društva iz Trsta Aleksander Sirk, ki je podal nekaj misli o kulturni in moralni dediščini Zorka Jelinčiča, predvsem pa podal pogled s stališča mlajših generacij na to dediščino. Osrednji govor je imela častna predsednica SPDT dr. Sonja Mašera, ki je bila za časa Jelinčičevega predsednikovanja podpredsednica in je torej lahko podala objektivno in neposredno sliko Jelinčičevega lika.

Med drugim je povedala sledeče: »Zbrali smo se tukaj pri koči, ki se poimenuje po Zorku Jelinčiču, da na dan 20. obletnice njegove smrti skupaj počastimo njegov spomin. Primorska je lahko ponosna na tako plemenitega sina, borca za človečanske pravice svojega naroda in Slovensko planinsko društvo iz Trsta si šteje v veliko čast, da ga je imelo 20 let za neprecenljivega predsednika. Njegov svetel lik ne sme nikoli toniti v pozabo, to smo dolžni njemu in naši zgodovini...«

Dr. Mašera je tako nadaljevala: »Petega maja 1946 je Jelinčič postavil prvi kamen za obnovo Slovenskega planinskega društva Trst. Bil je izvoljen za predsednika in to je ostal vseh nadaljnjih dvajset let svojega življenja. Za tiste, ki smo bili njegovi sodelavci v prvih povojnih

letih je bil on vzor izrednega predsednika, ki s svojo izčrpno iznajdljivostjo in aktivnostjo najde vedno nova področja delovanja, s svojo ognjevitostjo zna prepričati omahljivce, ki ne pozna besede »ne morem — nimam časa« ...

Častna predsednica SPDT je svoj govor takole pomensko zaključila: »Bojim se, da o Zorku Jelinčiču nam bo ostalo dosti za vedno prikritega. On o sebi ni govoril nikoli. Iz njegovih ust nismo slišali nikoli niti besede o svojem preteklem političnem delovanju, ne o svojih težkih jetniških letih in niti ne o svojih alpinističnih podvigih. Bahanje, nevoščljivost, karizem so mu bili tuji, da jih ni mogel razumeti niti pri drugih ljudeh in jih je kratkotalno odklonil s krepkim zgibom ramen. On ni pričakoval in ni potreboval ne pohvale in ne nagrade. Smoter njegovega življenja je bil: ohraniti primorsko ljudstvo pred narodnostno smrtjo in prispevati k njegovemu večjemu in boljšemu razvoju. Zadoščala mu je zavest, da to izpolnjuje. Je bila to njegova skromnost?

Ali pa tudi njegova neizmerna srčna plemenitost? Saj ta je prav izžarevala iz njegove osebnosti v stikih z ljudmi, posebno v krogu svojega planinskega društva, kateremu je pripisoval veliko vlogo pri vzgoji mlade slovenske generacije. Bil nam je dober učitelj s svojim delom, s svojimi besedami in še najbolj s svojim zgledom.«

Za častno predsednico je še spregovoril gospodar kočje na Črni prsti in dolgoletni predsednik PD Podbrdo, ki ta dom upravlja, Peter Čufer, ki je med drugim omenil vse težave v zvezi s tem planinskim objektom. Pač finančni problem, nadalje problem stalnega obnavljanja kočje, ki je nujna zaradi specifične lokacije tega planinskega doma, in še drugo. Te probleme pa je PD Podbrdo s svojo dinamiko in zagnanostjo zgledno reševalo s kolektivnim delom in oskrbovanjem. Z govorom Petra Čuferja se je proslava zaključila, nakar sta prisrčna gostoljubnost oskrbnikove kočje in lepo vreme prispevala k popolnemu uspehu tega prisrčnega slavlja.

Prireditve v Palmanovi

PALMANOVA — Kar tri prireditve so ob koncu tedna priredili v Palmanovi, da bi pritegnili pozornost turistov in vzbudili zanimanje za to utrjeno mesto sredi furlanske ravnine.

Že v soboto so v »dongionu«, t.j. v utrdbi nad čedajskimi vrati, odprli razstavo starega orožja. Pritegnila je seveda pozornost ljubiteljev starih mečev in sulic, samokresov ter pušk. Šlo je za zelo specializirano razstavo, ki zanima predvsem strastne zbiralce starega orožja. Kljub temu pa so v razstavnem prostoru prihajali tako v soboto kot v nedeljo številni radovedneži.

Enako je bilo v nedeljo in včeraj v »dongionu« nad videmskimi vrati. Tam so furlanski cvetličarji odprli razstavo cvetja. Videli smo cvetlične kompozicije za razne praznike in svečanosti, za razna kosila, pa poroke, za okrasitev stanovanj in uradov, itd. Furlanski cvetličarji so se zelo potrudili, da bi prireditve uspela. Že v nedeljo zjutraj, takoj po odprtju razstave, se je pričel obisk številnih ljudi. Seveda so ženske kazale največ zanimanja za to razstavo. Razstavo je priredila videmska trgovska zbornica, katere predsednik Bravo hoče tudi na tem področju uveljaviti svoj »Made in Friul«.

V nedeljo pa so v Palmanovi imeli tudi praznik v spomin na dan, ko so Benetke zgradile to utrjeno mesto. Dopoldne je skupina domačinov, oblečena v plemiške ter vojaške obleke iz šestnajstega stoletja, šla v sprevedu od nekdanjih vladnih palač do katedrale. Proti večeru pa je bila na sporedu zgodovinska povorka, v kateri so sodelovali ljudje in skupine v kostimih. Nekatere skupine so tudi teknovali v starih igrah.

MARKO WALTRITSCH

BERITE

»Novi Matajur«

Tristo največjih podjetij v Sloveniji

LJUBLJANA — V tovarnah in podjetjih poslovodni delavci in članj samoupravnih organov razčlenjujejo seznam 300 največjih podjetij v Sloveniji v letu 1984, ki ga je nedavno objavila specializirana revija Gospodarski vestnik. Največja in najbolj uspešna podjetja so razvrščena po vrstnem redu, pri čemer so zanje navedena tudi poslovna gibanja, ki jih dosegajo. Izhodišče in glavno me-

rilo za njihov razvoj in uspehe je dohodek. V komentarju ob seznamu je poudarjeno, da so bila podjetja razvrščena glede na ustvarjeni dohodek že ob prvi objavi veznama pred sedmimi leti, »in pri tem vztrajamo, ker smo mnenja, da je dohodek pomembnejši od celotnega prihodka«. Vendar revija pričakuje veliko pripomb od delovnih organizacij, ki izvajajo dela v tujini, ker ti

njihovi dosežki niso zabeleženi na seznamu. Če bi jih prištevali, bi to za nekatere gradbene in montažne organizacije (navajamo primer velikega gradbenega podjetja Primorje v Ajdovščini) pomenilo velik skok naprej. Tega revija ni napravila, »ker nekateri menijo, da ne bi bilo dobro teh rezultatov obešati na veliki zvon«.

Po omenjenem seznamu je največje podjetje v Sloveniji Tovarna avtomobilov Maribor. Njen dohodek je lani znašal nad 840 milijard starih dinarjev, v tovarni pa je zaposleno 7.494 delavcev. Prvič — in to kar med prvo desetletico — je prišla na seznam Jedrska elektrarna Krško. Elektra je sicer poslovala že prejšnja leta, ker pa je lani začela redno obratovati, so njene rezultate upoštevali šele sedaj. Med podjetji na Primorskem prednjači organizacija za mednarodno špedicijo in transport Interevropa v Kopru, ki je na devetnajstem mestu. Njen dohodek je lani znašal skoraj 522 milijard starih dinarjev, v Interevropi pa je bilo zaposlenih 2.481 delavcev. Na 36. mestu na seznamu največjih je Kmetijska in živilska industrija Droga Portorož, ki sodi v sklop SOZD Timav. Na 38. mestu je Industrija avtoelektričnih delov Iskra v Šempetru pri Novi Gorici, na 46. mestu Luka Koper in na 49. mestu Industrija pohištva Meblo iz Nove Gorice.

DUŠAN GRČA

MARJAN DROBEŽ

Kompostarna namesto smetišča na Obali

KOPER — Namesto skupnega odlagališča komunalnih odpadkov, predvidena na lokaciji »Na Škufeljci« pod Dvori nad Izolo, naj bi na istem mestu zrasel objekt, ki bo temeljil na povsem drugačni tehnologiji: do sredine oktobra naj bi koprski Invest biro namreč pripravil idejni projekt za deponijo, na kateri bi okoli 70 odstotkov komunalnih odpadkov predelali v kompost, ostale (trde) pa bi stisnjene odlagali na terase deponije. Takšno predlagano rešitev so z veliko mero zadovoljstva sprejeli na zadnji seji podpisnikov družbenega dogovora o izgradnji skupnega obalnega odlagališča odpadkov.

Po skoraj desetletnem obdobju, v katerem se vprašanje obalne deponije tako rekoč ni premaknilo z mrtve točke (razlog je seveda enostaven: nobena od obalnih občin je ni želela imeti na »svojem« ozemlju), se je tako letos zadeva le začela hitreje premikati. Že sam izbor — sicer še ne povsem dokončen — lokacije je omogočil pripravo dveh variantnih predlogov, ki jih je dopisnikom družbenega dogovora predstavil Invest biro. Prvi predvideva dokaj klasično deponijo z odlaganjem smeti v terase in prekrivanje z zemljo, drugi pa že omenjeno kompostarno. Na izbor slednjega je gotovo odločilno vplivalo spoznanje, da je treba za odlagališče smeti uporabiti tehnologijo, ki bo čimbolj trajno odpravila problem, obenem pa v čim skromnejši meri vplivala na okolje. Da je to s kompostarno moč doseči, se je pred nedavnim prepričala delegacija obalnih občin, ki je obiskala avstrijski Schlading in si tam ogledala tovrstni objekt, zgrajen po projektih dr. Gradischkne. V sedmih letih obratovanja je kompostarna v Schladingu investitorjem začela celo prinašati dobiček, zaslužen s prodajo iskanega in kakovostnega komposta, obenem pa nudi — po besedah predsednika obalnega izvršnega sveta Jožeta Dravinca — videz, ki je bližje urejenemu cvetličnemu vrtu kot pa običajnemu smetišču.

MIRAN KLJUN

● TRST — Okrog petdeset mladincev iz desetih dežel delovne skupnosti Alpe Jadran se je pred dnevi zbralo na seminarju v Gradcu, da bi razpravljali o skupnih problemih.

Glavno pozornost pa so posvetili vprašanju, ki jih v sedanjem trenutku najbolj združuje, to je možnosti sodelovanja med mladimi, da bi zagotovili mir na bilateralni in mednarodni ravni.

Za sodelovanje med predstavniki teh dežel je najprej potrebno, da se ti zastopniki najprej med seboj spoznajo. Zato so na seminarju predlagali ustanovitev »mladinskega foruma«, ki bi ga sestavljali po dva predstavnika iz vsake dežele in ki bi vsako leto priredil vsaj dve srečanju. Mir se zagotavlja s tem, da se spoznava zemljo, navade in kulturo drugih dežel.

Začetek turistične konice prej kot minula leta

OBALA — Okrogla dva tedna prej kot minula leta na slovenski Obali beležijo rekorden obisk dopustnikov, saj jih je bilo samo v hotelih, avtokampih in zasebnih sobah minulo nedeljo že več kot 17 tisoč, če pa k tem dodamo še tiste v počitniških domovih na Obali imajo v naslednjih okrog 6.500 postelj, pa še malo polovijo tistih, ki počitnice preživljajo pri prijateljih in sorodnikih, potem je na slovenski Obali v teh dneh zagotovo nad 30 tisoč dopustnikov. To je moč domala zaznati na vsakem koraku. V minulih dneh je domala vsa slovenska obala bila ena sama velika plaža z več kot 40 tisoč kopalnic, ki so se osvežili v morju. V menjalnicah na mejnih prehodih, v hotelih in bančnih poslovalnicah imajo polne roke dela. Portorož živi v mladostnim utripom, polnim stoletnih izkušenj. Na stoletnico turizma v Portorožu pa je v nedeljo spet opozarjal veliki balon nad portoroško plažo, v torožu pa je nad Sečovljami so se ponovno bojevali junaki srednjega veka, v Kaštelu (tržnici) so imeli včeraj tombolo, povsod so se vrstile drobne prireditve, ki življenju na Obali ta hip dajejo poseben čar. Na mednarodnih mejnih prehodih, ki jih nadzoruje koprška uprava za notranje zadeve je konec tedna bilo zelo živahno, saj so v treh dneh registrirali okrog 270 tisoč prehodov preko meje z Italijo. Največ je seveda bilo tujcev, ki jih je v Jugoslavijo v petek pripotovalo 57.600 in v soboto 78.500. Iz Jugoslavije pa je v teh dveh dneh odpotovalo 55 tisoč tujcev. To pomeni, da jih je v Jugoslaviji na daljšem ali krajšem letovanju ostalo kar 81 tisoč.

MIŠKO KRANJEC

Povest o dobrih ljudeh

51.

Preden pa je storil to, je Peter že vstal, stopil proti njemu in mu ponudil roko:

»Bog daj, dedek!« In ker je Kostrca le počasi prijel ponujeno mu desnico ter samo začudeno strmel v tujca, je Peter pristavil: »Zdi se mi, da me več ne poznate? In mamica me tudi niso spoznali!«

Jožef je nagubal čelo in nekaj se mu je zajedlo v srce. Vrnil se je dobre volje, toda ob tem srečanju ga je minilo in toliko da se ga ni lotil srd.

»Rad bi vedel, kaj te je prineslo k nama!«

»Vidim, da sta me lepo sprejeli. Tudi mamica niso bili mnogo prijaznejši. Pa kaj hočem, potrpeti moram, ker vem, da tako globoko v dno srca spet niste jezni name, da bi me pri priči pognali iz hiše.«

»Tega ne bom storil ne, glede na to, da si mi sorodnik. V hiši bi pridržal vsakega tujca toliko časa, da

se ogreje. A dalje tudi tebe ne bom zaustavljal. Ko pojdeš, si bom spet oddahnil in bom vesel.«

Zdelo se je, da se je fanta polotila globoka žalost. Nekoliko je priprl oči in se za trenutek zamislil, dokler ni rekel:

»To si kar mislim. Vendar vem, da ne bi našli pravega vzroka temu veselju, če bi vas kdo po njem povprašal. Kolikor vem, nisem imel nikdar namena, da bi vam storil kaj žalega, če vam že nisem mogel napraviti kaj dobrega. Lahko pa ste prepričani, da se bom oddolžil za vsako še tako majhno dobroto, ki mi jo boste izkazali.«

Segel je v žep in prinesel iz njega srebrno cigaretnico, jo odprl in ponudil dedku boljše cigarete. Dedek je pogledal škatlico in cigarete, in spet toliko da se ga ni lotila jeza.

»Ne samo, da si gosposko oblečen, tudi gosposke cigarete kadiš. Mislim, da se ti ne godi preslabo v življenju pa naj se ti godi na cigarkoli račun.«

»V enem pogledu bi se lahko pritožil, toda ker se mi sicer res dobro godi, se ne morem niti ne smem, zlasti če pomislim, da se premnogim ljudem mnogo slabše godi. Cigareto pa le vzemite, saj vam ne bo škodilo, če vsakih toliko let pokadite vsaj eno boljšo.

Sicer se pa ne jezite prehudo! Enega samega človeka imate na svetu, ki se ves še spomni in vas prihaja gledat, ne da bi vas kdaj česa prosil, pa še na tega se ne prestando jezite.« Prižgal je dedku in sebi cigareto in potegnil. »Oh, reči moram, da sem se razveselil, ko sem se namenil domov in seveda še bolj, ko sem stopil sem. Dolgo že nisem bil tu, pa se mi zdi, da sem šele včeraj odšel od tod. To pa zato, ker se ni tu nič spremenilo. Vse je tako ostalo. A najbolj sem vesel, da sem vaju našel živa. Saj tudi jaz razen vaju nimam nikogar na svetu, pa še vidva se me otrešata.«

Znal je pretentati človeka. Tudi zdaj je bila mamica že vsa v solzah, kar je Jožefa nekoliko razhudilo, četudi sam ni vedel kaj tehtnega odgovoriti na njegove besede. V besedah je bil Peter pravi mojster. Toda če sta pogledala njegovo zunanost, njegovo spretnost in gosposkost, ki je odsevala z njega, in spet, če sta pogledala njegov obraz, ki je bil ne samo lep, temveč tudi mehak, zdaj skoraj otožen, si nista mogla misliti, kakšne vrste razbojnik bi mogel biti človek, ki tu sedi.

»Rad bi vedel,« je rekel Jožef čez čas, ne da bi bil odgovoril na prejšnje, »zakaj te postava preganja? Kaj si mogel napraviti?«

Slovenska šola na Tržaškem spet v težavah

Na šolskem skrbništvu že sedem mesecev ni koordinatorja za osnovne šole in vrtce

Slovenska šola na Tržaškem se tudi v času poletnih počitnic srečuje z nerešenimi vprašanji. Eno od teh se je z vsoto zastavilo že konec lanskega leta. V januarju smo o njem podrobno poročali in zahtevali naj ga pristojni šolski organi čimprej rešijo. Sedaj, po sedmih mesecih, se moramo ponovno vrniti k temu problemu, ker ga šolske oblasti niso zadovoljivo rešile.

Na tržaškem šolskem skrbništvu že sedem mesecev ni dodeljenega šolnika, ki bi skrbel za slovenske osnovne šole in otroške vrtce. Pomanjkanje tega koordinatorja je domala ohromilo administrativno delo v uradu: celotna zadeva je zašla že tako daleč, da je prešla koordinacija naših osnovnih šol in državnih otroških vrtcev na ramena italijanskega osebja, ki že skrbi za italijanske osnovne šole. Ko smo namreč včeraj v uradu za slovenske šole na šolskem skrbništvu vprašali po zadnjih vpisih v naše osnovne šole, so nam odgovorili, da ima vsa zadeva v svojih rokah prav šolnica, ki koordinira upravno delo italijanskih osnovnih šol.

Zadeva slovenskega koordinatorja za osnovne šole se je začela v začetku šolskega leta 1984/85. Takrat je namreč prišlo do zamenjave osebja v uradu za slovenske šole na Tržaškem. Učitelja, ki je imel dotlej pregled nad delom naših osnovnih šol in državnih vrtcev, je zamenjala otroška vrtarica. Svoje delo je opravljala do decembra, narkar se je morala vrniti k poučevanju v vrtec, ker ministrstvo za šolstvo ni dovolilo, da bi bila v uradu nameščena otroška vrtarica.

Ministrstvo se je sklicevalo na določila zakona

Belci - Škerk o slovenskem šolstvu iz leta 1973. Zakon v 7. členu predvideva, da se na šolskih skrbništvih v Trstu in v Gorici dodelijo za službe v zvezi s šolami s slovenskim jezikom:

- a) en ravnatelj ali en stalen profesor šolskega zavoda druge stopnje s slovenskim učnim jezikom;
- b) pet, oziroma dva osnovnošolska učitelja, ki so v staležu in nameščeni na šolah s slovenskim učnim jezikom.

Zakon Belci - Škerk torej določa, da se tržaškemu šolskemu skrbništvu dodeli za slovenske osnovne šole pet učiteljev. Ta organik je že sedem mesecev hudo okrnjen: na šolskem skrbništvu so dodeljeni le trije naši učitelji, ki pa delujejo v drugih oddelkih (na primer v knjigovodstvu).

Januarja so na šolskem skrbništvu zatrjevali, da je organik popoln, češ da preostali dve mesti zapolnjujeta šolnika, ki sta dodeljena prodaji slovenskih šolskih knjig. V resnici spada urad za prodajo slovenskih učbenikov pod okrilje deželne šolskega skrbništva, in ne tržaškega šolskega skrbništva, o katerem je izrecno govor v 7. členu zakona Belci - Škerk.

O tem vprašanju je svojčas razpravljala tudi Deželna komisija za vprašanja slovenskih šol. Člani komisije so predložili njenemu predsedniku, deželnemu šolskemu skrbniku, ki je istočasno tudi tržaški šolski skrbnik, da ne morejo ostati slovenske šole in državni otroški vrtci na Tržaškem brez ustreznega koordinatorja na šolskem skrbništvu.

Deželni šolski skrbnik je takrat zagotovil članom Deželne komisije, da se bo za vso zadevo pozanimal. Pred kratkim je bila tako dodeljena slovenskemu uradu na šolskem skrbništvu šolnica, ki je bila že prej dodeljena prav uradu za slovenske učbenike. Ta »rošada« vsekakor ne rešuje vprašanja, saj je »rešitev« le začasna (za dobo treh mesecev), šolnica pa tudi sedaj ne opravlja koordinatorskega dela na področju naših osnovnih šol.

Čez nekaj mesecev bo, po ustaljeni praksi, skrbništvo spet poslalo na naše osnovne šole okrožnico o možnosti premetitve naših učiteljev na šolsko skrbništvo. Naše osnovne šole in državni otroški vrtci spet tvegajo, da bodo ostali brez potrebnega koordinatorja, če se ne bo nihče od učiteljev prostovoljno odzval. Nanje seveda ne gre valiti krivde za nastale težave, saj je po svojem razumljivo, da učitelji za isto plačo raje delajo do 12.30 kot do 14. ure, kolikor traja delovni urnik na skrbništvu.

Vprašanje pomanjkanja koordinatorja pa gre zastaviti drugače: zakon Belci - Škerk namreč določa, da mora biti na tržaškem šolskem skrbništvu dodeljenih pet učiteljev. Tej normi mora biti zadoščeno, pa četudi naši učitelji ne zaprosijo za premetitev na šolsko skrbništvo.

Tukajšnje šolske oblasti bi morale to ukreniti, ker tako določa zakon. Pa tudi naše šolske strukture bi se morale ob tem vprašanju zavzeti bolj kot doslej, saj navsezadnje vprašanje koordinatorja za osnovne šole neposredno zadeva ohranjanje delovnih mest na našem šolskem področju.

Zaradi izgradnje novih povezav

Enoletna zapora ceste v dolinski občini

Zaradi del na izgradnji novih avtocestnih povezav v dolinski občini bo od jutri dalje pa do 16. julija prihodnjega leta zaprt za ves promet odsek Ceste Rosandra do poslopja Velikih motorjev (območje Lakotiča, ulici Travnik in Ressel).

V skladu z zakonom bo dolinski župan izdal odlok, ki bo predpisoval novo začasno prometno ureditev, podjete, ki ima v zakupu dela, pa bo moralo poskrbeti za vse potrebne oznake.

Povečane zmogljivosti za prevoz kontejnerjev

Deželna pomorska družba Julia Lines in ena največjih italijanskih privatnih pomorskih družb Andrea Merzario sta pred kratkim sklenili sporazum o sodelovanju pri kontejnerskem prometu Trsta s pristaniščem v Arabskem zalivu.

Dosedanje zmogljivosti Julia Lines z dvema ladjama za 440 TEU enot so bile premajhne za ves predviden kontejnerski promet. S tem dogovorom pa bodo lahko uporabljali ladjo Comandante Revello družbe Merzario, ki ima zmogljivost 2150 TEU enot, kar bo omogočilo tudi večjo ekonomičnost prevoza. Prvi skupni tovor bo šel na pot 11. septembra, do takrat pa bo Julia Lines samostojno opravljala prevoze s svojima dosedanjima ladjama.

V prve razrede višjih srednjih šol se je doslej vpisalo 207 dijakov

Pretekli teden so se zaključila vpisovanja v prve razrede slovenskih višjih srednjih šol. Zadnji dve leti so se morali sicer dijaki zadnjih razredov nižjih srednjih šol že februarja s predpisi odločiti, ali bodo nadaljevali študij ali pa bodo poiskali zaposlitev, predpise pa so marali nato po opravljenih zaključnih izpitih potrditi prvi teden julija.

Ob izteku roka za potrditev predpisov se je vpisalo na slovenske višje srednje šole skupno 207 dijakov. Letos je zaključilo obvezno šolo 252 dijakov, kar pomeni, da se jih je več kot 80 odstotkov odločilo za nadaljevanje šolanja.

Pregled vpisov v prve razrede je bli takole razporejen: na učiteljske se je vpisalo 20 dijakov, na šolo za vzgojiteljice 5, na trgovski tehnični zavod 78, na oddelek za geometre 9, na poklicni zavod za industrijo in obrt skupno 47 (30 na oddelek monterjev RTV, 9 na oddelek orodnih mehanikov in 8 na oddelek kemijskih operaterjev), na znanstveni licej 40 in na klasični licej 10.

Februarski predpis je bil še številčnejši, pri tem pa je treba upoštevati, da se je takrat vpisalo tudi nekaj dijakov, ki junija sploh niso bili pripuščeni k zaključnim izpitom. Obenem je tudi možno, da se bodo nekateri dijaki vpisali šele septembra. Septembrski vpis je značilen predvsem za poklicni zavod. Mnogo fantov in deklet namreč po končani ob-

vezni šoli išče v poletnih mesecih zaposlitev; večkrat se nato dogodi, da se po neuspelem iskanju marsikateri od njih tik pred začetkom pouka vpiše na poklicni zavod, kjer lahko dijaki pridobijo kvalifikacijo že po treh letih študija.

Jutri klavirski recital v luteranski cerkvi

V luteranski cerkvi na Trgu Panjili bo jutri ob 20.30 na sporedu klavirski recital mladega pianista Fabia Morosina, ki je tržaški publiki že znan. Klavir je študiral na konzervatoriju v Padovi, kjer je leta 1980 diplomiral. Udeležil se tudi nekaterih državnih klavirskih tekmovanj in je zmagal v Vidmu in Messini. Na jutrišnjem koncertu, ki ga je organiziral združenje »Appuntamenti musicali«, bo izvajal dela Beethovna in Musorgskega. Izkupiček s koncerta je namenjen za obnovo luteranske cerkvice.

● Na oglasni deski tržaškega šolskega skrbništva je od 12. julija razbošena prednostna lestvica rednega natečaja za učitelje na slovenskih šolah. Lestvica bo na ogled do 21. julija. Zainteresirani lahko do tega dne vložijo na skrbništvo morebitne pritožbe.

KD Slavec in godba na pihala iz Ricmanj z domačo šagro uspešno zaključila sezono

Bili smo v nedeljo na že tradicionalni šagri v Ricmanjih. Takšnih praznikov sedaj ne manjka in če je lepo vreme so organizatorji v glavnem vsi zadovoljni.

Tako je bilo od petka do nedelje tudi v Ricmanjih, kjer je bilo vreme lepo, prostor dobro izbran, za jedadčo in pijačo poskrbljeno, razni ansambli so skrbeli za ples in zabavo, v nedeljo popoldne pa je celotno prireditve popestril in dvignil, tudi kar zadeva kulturno plat, koncert domače godbe na pihala, ki jo z uspehom vodi Ennio Krizanovsky.

O sami šagri bi torej ne vedeli še kaj drugega napisati, kot pač to, kar je bilo že večkrat poudarjeno, da spadajo takšni prazniki v poletno vzdušje, da so priložnost za družabno srečanje naših ljudi, da so všeč mladim in starim in da so tudi s finančne plati koristni in potrebni.

Naš obisk šagri je imel zato še druge namene. Vedeli smo, da bomo tam našli člane odbora domačega društva Slavec, da se bomo tam lahko pogovorili tudi s predstavniki godbe na pihala.

Res smo našli tajnika društva Bo-

risa Kureta že na delu pri eni izmed stojnic. Ob poslušanju veselih akordov godbe, ob dimu, ki se je razširjal pri pečenju čevapčičev in piščancev, je stekel razgovor o komaj zaključeni dejavnosti društva.

»Letos smo imeli nekoliko manj prireditve kot prejšnja leta. Zato pa smo skrbeli, da so bile te kvalitetne in da so odgovarjale tudi okusu in željam domačinov. Tu moram omeniti dve glavni prireditvi: Srečanje okteta Primorske in naš Ricmanjski teden. Srečanje okteta je tudi tokrat lepo uspelo — z njim so bili zadovoljni domačini, ki so lahko poslušali lepo petje, zadovoljni pa so bili tudi pevci, saj je to priložnost, da se med seboj srečajo in spoznajo. Tudi Ricmanjski teden je lepo uspel in se zaključil tudi z domačo igro, v domači izvedbi, kar vse je ugajalo publiki, predvsem domači.

Babna hiša je že zaslovela po svoji lepi galeriji, kjer je že marsikateri slikar razstavil svoje umetnine. Ste imeli tudi v pretekli sezoni kakšno razstavo?

»Imeli smo dve. Prvo, v decembru, smo pripravili z Društvom zamejskih likovnikov in je zelo lepo uspela, na drugi, v marcu, je razstavljala svoja dela Demetrija Čej. Za prihodnjo sezono smo se že menili z Društvom zamejskih likovnikov, da bi v naši galeriji uredili nekakšno stalno razstavo del domačih umetnikov.

Vse je dobro, kar se dobro konča. In vaša šagra se končuje res v lepem vremenu in ob velikem številu udeležencev. Ste zadovoljni?

»Dve leti zapored smo imeli slabo vreme. Tokrat smo imeli res srečo. Tako odhajamo zadovoljni na počitnice vse do prvih dni septembra, ko bomo šli na izlet v Ribnico.«

Na šagri je, kot smo že povedali, nastopila tudi domača godba na pihala, ki je lepo izvedla bogat in pester program. Lepo je bilo gledati tolikšno število v glavnem mladih godcev, ki so pokazali, kaj zmore tudi pihalni ansambel, če ima dobro vodstvo in če imajo člani primerno glasbeno podlago in znanje.

Osem koncertov je imela domača godba na pihala iz Ricmanj v tej sezoni, nam je povedal njen predsednik Maksimilijan Komar, star 27 let, ki pa igra v njenih vrstah že celih 17 let. »Sodelovali smo letos na dveh revijah godb na pihala, v Trstu in v Gorici. Udeležili smo se tekmovanja pihalnih orkestrrov v Sloveniji, kjer smo dobili bronasto medaljo. To je bilo za nas lepo priznanje. Potem smo prvega maja nastopili v prvomajski povorki, imeli smo še dva koncerta na prazniku komunističnega tiska, nastopili smo še na Krmenki, v Praprotnu in Ricmanjih.

29. junija smo imeli zaključni nastop gojencev naše glasbene šole, ki se je začela oktobra lani. Lahko rečem, da smo z našim delom zadovoljni in ker imamo v glavnem mlade godce upamo, da bomo z delom še nadaljevali.«

N. L.

ZASKRBLJENOST SINDIKATA

CGIL o deželnem zakonu o zaposlovanju

Deželno tajništvo CGIL se je negativno izreklo glede zadržanja deželne uprave Furlanije - Julijske krajine in večinskih političnih sil v zvezi s ponovno preučitvijo deželnega zakonskega osnutka o mladinski zaposlitvi. Omenjeni osnutek je pred kratkim vlada vrnila deželnemu odboru in mu dodala vrsto pripomb.

V sporočilu se sindikat CGIL pritožuje, da je v pristojnem odboru zmagala težnja po čisto tehničnih in formalnih popravkih, ne da bi pri tem odbor upošteval predloženih predlogov za spremembe v zakonskem osnutku. Predlogi so točneje določevali vlogo odborništvu in agencije za delo, težili so k odpravi nepotrebnih posrednikov, kot je predsedniški urad, in k objasnitvi funkcije deželnega odbornika za delo, ki vključuje vlogo nadzornika agencije za delo in predsednika iste agencije.

Sindikat CGIL je torej zaskrbljen zaradi zavlačevanja in otežkočene porabe nakazanih finančnih sredstev za leto 1985 v korist zaposlitvi in mobilnosti dela. Zato poziva deželni odbor, naj pri izdelavi zakonov upošteva predložene spremembe. Na tak način bo odbor prispeval k hitrejši vladni odobritvi zakona brez nadaljnjih popravkov in neopravičljivih zamud.

Od 9. do 18. avgusta na dvorišču openskega Prosvetnega doma

Tradicionalni poletni Tabor 85 bo letos trajal kar deset dni

Društveno delovanje kulturnega društva Tabor ne bo prenehalo niti med poletnim oddihom, ko vsak poskrbi za počitek in razvedrilo. Letošnji tradicionalni poletni Tabor 85, ki ga društvo prireja za veliki šmaren v avgustu, se bo letos začel že 9. avgusta in se bo odvijal vse do 18. avgusta. Prireditelji so poskrbeli za letošnje praznovanje od kulturnih predstav, do zabavnih, torej za vsakogar nekaj. Kaj se nam torej obeta? Za poznavalce modnih zapovedi in kreacij bo poskrbljeno na otvoritvi razstave v modnem svetu znanih modnih kreatorov iz Ljubljane. Njihovi modni modeli so doživeli v svetu že vrsto spodbudnih priznanj in ocen. Modeli bodo na vpogled še ves čas praznovanja.

Za tiste, ki jim nikoli ne zamre sla po glasbeno kvalitetnem izvajanju bo namenjen večer z violinistom Črtom Šiškovičem, ki v društveni dvorani ne bo prvič naš gost. Starejša dramska skupina, ki se je skoraj po vseh vseh v pretekli sezoni predstavila z Bésedo 84, pripravljiva v režiji Draga Gorupa svež in osvežujoč program, kot se na no-

vo sezono spodobi, z Bésedo 85. Ob klavirju, dovtipih, bodicah, šalah in pesmi vam bo večer z Bésedo 85 prehitro minil.

V glasbeno zabavnem delu se bo predstavila godba na pihala iz Ricmanj pod vodstvom dirigenta Krizanovskega. Ko boste ob odličnih domačih specialitetah na žaru sedeli pod košatimi kostonji na dvorišču Prosvetnega doma, vam bodo igrali Domači fantje iz Divače, ansambla Zvezde z Opčin in The Lords. Praznovanja plesa in petja pa ni, če ni dobrih domačih specialitet. Na Taboru 85 ne gre zanemariti kulinarčnih dobrot. Od jedi na žaru, ki se jim bo dobro prilegla domača kapljica, vam bodo prireditelji ponudili še odlični kuhan, pečen in surov pršut, mineštro ali golaž, palačinke, rogljičke in druge sladke dobrote. Posebnost letošnjih poletnih večerov bodo domače kasate. Torej le ne gre prezreti vseh teh dobrot, ki vam bodo na razpolago v dobro založenih kioskih.

Na ploščadi bodo plesali plesalci folklorne skupine Mladi glas in Planika iz Kanade. K nam bodo prišli

mladi gostje iz daljne Kanade, kjer otroci izseljencev z ljubeznijo gojijo slovensko pesem, šege in plese. Želimo jih sprejeti medse in jim ponuditi nekaj pristne domačnosti, po kateri v tujini hrepenijo, oni pa želijo spoznati kraje svojih staršev in navezati stike s sorojaki. S toplim in prisrčnim sprejemom številnega občinstva nam bo to gotovo uspelo.

Ob tej priložnosti bo izšla tudi 9. številka glasila, ki stopa s to številko že v svoj 3. letnik izhajanja. Mnogo zanimivega branja boste našli v njem, od sestavkov o Opčinah v preteklosti, o pričevanjih iz NOB, tekočem društvem delovanju in še kaj za kratek čas.

Vse to in morda še kakšno presenečenje pripravljajo prireditelji za lep in prijeten praznik, zato nikar ne zamudite priložnosti; če boste v tistih dneh potrebovali še kakšno knjigo, jo želeli komu podariti ali že kupovali v mislih na šolarja, boste tudi s knjižnim oddelkom zadovoljni.

Še obvestilo za bralce knjig — knjižnica Pinko Tomažič in tovariši bo zaprta v mesecu avgustu.

Gasilski dnevi na Padričah opozorili na varstvo narave

Gasilske veščine prikazali gasilci iz Postojne in Trsta

Sinoči so se na nogometnem igrišču na Padričah zaključili trije protipožarni dnevi, ki jih je priredilo Slovensko prostovoljno gasilsko društvo Globojner. Višek dnevoev je bil seveda v nedeljo, ko so si udeleženci lahko ogledali prave gasilske vaje.

Društvo Globojner, ki združuje prostovoljce s Padrič, iz Bazovice, Grograde, od Banov, iz Trebč in s Konkodela, je na prireditve povabilo tržaške gasilce in Prostovoljno gasilsko društvo Postojna.

Najprej so bili na vrsti pozdravi. V imenu društva Globojner je spregovoril predsednik Vasilij Kralj, v imenu postojnskih prostovoljcev štefan Bratina, ki je poudaril, da je naloga gasilcev takšna, da ne pozna meja. Pomen prireditve je naglasil v imenu kapetana tržaških gasilcev Paolo Roset. V imenu deželnih gozdnih čuvajev je spregovoril gozdni čuvaj iz Bazovice Loris Buda, ki je voščil društvu Globojner uspešno delo pri varstvu narave.

Sledile so dokaj zanimive vaje. Gasilci iz Postojne so pokazali vajo, s katero so zasedli tretje mesto na tekmovalju gasilcev primorske regije. Nastopili so tudi pionirji, ki so pokazali svoje veščine. Naj zapišemo,

da so se gasilci iz Postojne pozneje poklonili bazoviškim žrtvam. Najboljši skupini so tržaški gasilci podarili čelado.

Prav tržaški gasilci so z najmodernejšimi napravami prikazali reševanje ranjencev iz »zmečkanega« avtomobila. V nekaj trenutkih so prežagali streho avtomobila in rešili »ranjence«. Na ogled so pripeljali tudi najmoderneje stroje in avtomobile. Videli smo tako stroje za gašenje, vozilo, ki se giblje po suhem in v vo-

di, kamion za potapljače in gasilski kamion z najsodobnejšo premično lestvijo. Slednja je bila še posebej atraktivna, saj so se nekateri izmed prisotnih lahko »popeljali« na lestvi več kot deset metrov visoko.

Gasilski popoldan je torej pritegnil obiskovalce in jim nudil vpogled v delo poklicnih gasilcev, ki delajo z najmodernejšimi pripravami.

V večernih urah je vjajam sledila zabava z ansambлом Akordi iz Postojne.

Na igrišču Sokola v Nabrežini se je začel poletni živ žav

Pred vhodom igrišča ŠD Sokol v Nabrežini visi napis z raznobarnimi velikimi črkami »Poletni živ žav«, ki oznanja tamkajšnje petnajstdnevno bivanje v znamenju zabave in razvedritve. Poletno središče, ki ga prirejata ŠD Sokol in KD Igo Gruden, je sicer začel včeraj s prihodom otrok. »Otroci so iz rok staršev takoj stekli na igrišče«, nam je povedala animatorka. Malčki so se namreč razposajeno igrali: skakali in tekali so za balončki, ki so leteli po igrišču, plezali po leseni hišici, se igrali s peskom ali z vodo gumijastega bazena. Objektov res ne manjka, saj, kot smo zvedeli iz pogovora z vzgojiteljicami, so prireditelji nabavili precej novega didaktičnega materiala, ki bo popestril poletno razvedritev.

V včerajšnjem poletnem jutru so se otroci med sabo spoznali in se le igrali, danes pa se bodo ukvarjali z dejavnostmi, ki jih predvideva program. Animatorke so sicer že predhodno sestavile točen program. Poučno vzgojni cilj letošnjega poletnega središča je spoznavanje vasi in bližnje okolice, ki zajema štiri teme: morje, gozd, javne ustanove in poklici. Vsaka skupina otrok se bo ukvarjala z eno tematično. Skupine pa niso stalne, saj si bodo malčki vsako jutro izbrali novo skupino. Vzgojiteljice so pravilnega mnenja, da se bodo tako vsi otroci med seboj spoznali in se vsak dan ukvarjali z različno snovjo. Pripadniki skupin se spoznajo po barvi rut, kar smo hitro opazili, ker

jih malčki nosijo okoli vratu. Za otroke je to zabavna igra barv. Otroci bodo v teh dneh hodili na sprehode po gozdovih, k morju, po vasi, obiskali bodo javne ustanove in spoznali razne poklice, na primer delo v pekarni ali v trgovini. V zvezi z dnevnimi izkušnjami bodo otroci v poletnem središču risali ali izdelovali ročna dela na isto tematiko.

Otroci si bodo v teh dneh pod vodstvom dobro pripravljenih animatork pridobili veliko dragocenih izkušenj, tako da bo poletni živ žav pravzaprav prijetna poletna šola, katero bi vsak otrok rad obiskoval.

Poenotiti stanarine za ljudska stanovanja

Pred kratkim so se z deželnim odbornikom za javna dela Bombenom sestali predstavniki deželnih tajništva sindikata najemnikov stanovanj CG IL, CISL, UIL, SUNIA SICET UNI AT in obravnavali predvsem problem povišanja stanarin v ljudskih stanovanjih IACP. Pri teh poviških je najbolj zaskrbljujoče to, da so poviški od pokrajine do pokrajine različni.

Odbornik Bomben je pokazal precej razumevanja za zahteve sindikalistov in poudaril potrebo, da se ta problem poglubi in osvetli na sestankih s predsedniki pokrajinskih inštitutov IACP.

Prvi od teh sestankov bo na sporedu 22. julija v Vidmu in na njem bodo obravnavali predvsem poenotenje stanarin IACP na celotnem deželnem področju, klasifikacijo ljudskih stanovanj, ki so sedaj dostikrat ocenjena previsoko in pa proračune IACP, kjer je še vedno preveč poudarka na pokrivanju stroškov s stanarinami.

V četrtek pri Sv. Ivanu rock koncert

V četrtek, 18. julija, ob 21. in 24. uri, bo v parku bivše psihiatrične bolnišnice pri Sv. Ivanu rock koncert dveh skupin, ki delujeta v okviru glasbenega združenja »Il posto delle fragole« in dveh skupin iz Vidma in Milana.

Tako bosta najprej nastopili domači skupini Boato in FOB s tradicionalnih in progresivnim rockom, videmski gostje IBM iz Mortegliana se bodo predstavili z glasbo »new wave«, Peter Sellers and the Hollywood party iz Milana pa z »rock - new wave«.

Istovrstno s koncertom bo na sporedu tudi projekcija eksperimentalnih video posnetkov in fotografska razstava.

Vstop je prost.

● Združenje Jehovcev iz Trsta sporoča, da bo svojo dvorano zaprlo od 25. do 27. julija, ko bo v Vidmu deželni kongres raznih jehovskih združenj iz Furlanije Julijske krajine in Veneta. V Vidmu se bo predvidoma zbralo šest tisoč delegatov.

● Danes bosta zasedala dva rajonska sveta. V Ul. Pasiello 5 se bo ob 19.30 sestal rajonski svet za Valmauro in Naselje sv. Sergija, ob 20.30 pa se bo začela seja rajonskega sveta za Novo mesto - Novo mitnico.

darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob tete daruje Rozeta Poberaj 20.000 lir za MPZ Vesela pomlad.

V počastitev spomina moža Svetka Križmančiča daruje žena Marija z družino 50.000 lir za ŠD Zarja.

V spomin na Svetka Križmančiča darujejo Milka, Danilo, Aleksander, Laura, Polhovi in Truskotovi 20.000 lir za Skupnost družina Opčine.

V spomin na pok. profesorja Zorana Tavčarja darujejo ravnatelj in neučeno osebje srednje šole F. Lestvik - Prosek 30.000 lir za deklški zbor Devin.

V spomin na Marijo Ukmar darujeta družini Cijak in Ban 100.000 lir za Kulturni dom Prosek.

V spomin na pokojne iz Trebč daruje Eda Milič (Opčine) 20.000 lir za cerkev sv. Andreja v Trebčah.

V spomin na Svetka Križmančiča darujeta Sonja in Olga 15.000 lir za sklad M. Čuk in 15.000 lir za KD Lipa.

Ob plačilu članarine daruje Danica Martelanc 3.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

Bogumila Košuta - Švab daruje 10.000 lir za sklad M. Čuk.

razna obvestila

Uradi SKGZ bodo vse do 31. avgusta poslovali s sledečim urnikom: ponedeljek - petek, od 8. do 14. ure ter v soboto, od 8. do 13. ure.

razstave

Slikar Bruno Mevlja - Amelio razstavlja v občinski dvorani v Trstu še jutri, 17. t. m. Predstavlja svoja olja med abstraktnim in figurativnim.

Po sklepu zgoniške občinske uprave

Črne gradnje na Krasu morajo lastniki podreti

Znano je, da je tržaški Kras precej gost posejan z različnimi črnimi gradnjami, ki jih mnogi prebivalci koristijo kot nekakšne druge domove ob koncu tedna. Pri tem ne gre toliko za prave hiše, kot za ograjena zemljišča, postavljene razne montažne konstrukcije in praktično vzdane počitniške prikolice. Vsi ti prebivalci s tem kršijo obstoječo zakonodajo.

Da bi zavrla nadaljevanje takega početja je bila zgoniška občina prva, ki je na Krasu začela z odločno akcijo proti črnograditeljem. Pred kratkim je izdala nekaj sklepov, ki nalagajo lastnikom različnih gradenj, da v roku 90 dni te svoje objekte porušijo in na ozemlju vzpostavijo spet tako stanje, kot je bilo prej. Če tega storijo sami, bo to storila občinska uprava na stroške lastnikov.

»Ta akcija ni v Zgoniku nič novega«, nam je povedal požupan Boris Štrekelj, »saj so tudi že prejšnje uprave vodile obširno akcijo proti črnim gradnjam v zgoniški občini. Pri tem pa je treba povedati, da je zakonodaja zelo pomanjkljiva in je občinam težko začeti s konkretno akcijo podiranja. Postopek je zelo dolg in lastniki teh gradenj imajo celo vrsto možnosti, da zavlačujejo celoten postopek. Pri tokratni akciji je občini koristila prijava WWF, ki je obvestila vse občine in deželo o črnih gradnjah na Krasu. Računamo, da bo večina kršilcev upoštevala naše odloke, saj nobenemu ne koristi brezplodno zavlačevanje.«

Odločitev zgoniške uprave je z za-

dovoljstvom pozdravil tudi WWF, ki pa upa, da bodo zgoniškem zgledu sledile tudi druge občine, saj je podobnih črnih gradenj precej tudi v Trstu, Devinu - Nabrežini in Repnu.

Bachove sonate drevi v Štivanu

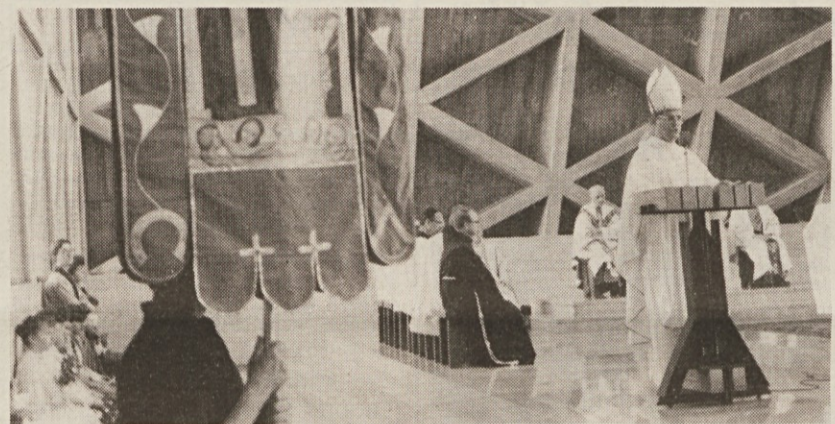
Drevj ob 21. uri bo v gotski cerkvi v Štivanu na programu drugi koncert posvečen J. S. Bachu ob tristoletnici skladateljevega rojstva.

Bachove sonate za solo violino bodo izvajali Carlo Lazari, Giuliano Fontanella in Massimo Belli. Vsi trije violinisti spadajo v mlajši rod italijanskih glasbenikov in so diplomirali na beneškem konservatoriju. Na drevisnjem koncertu jih bo vodil mojster Renato Zanettovich.

Vstop je brezplačen.

Ob 1100-letnici smrti sv. Metoda

Slovenski verniki na Vejni

Kot v Jugoslaviji in drugod po slovenskih deželah, tudi v Trstu verniki proslavljajo 1100-letnico smrti sv. Metoda, ki ga je skupaj z bratom Cirilom papež Janez Pavel II. proglasil za sozaveznika Evrope. Prejšnji teden so na Repentabu uprizorili igro o teh dveh slovanskih svetnikih, ki jo je napisal prof. Artač. V nedeljo pa so se v svetišču na Vejni zbrali tržaški in goriški slovenski verniki. Prisotni so bili skoraj vsi slovenski župniki na Tržaškem. Za slovenske vernike je na Vejni maševal koprski pomožni škof Metod Pirih, združeni cerkveni pevski zbori pa so pod vodstvom dr. Zorka Hareja peli slovensko mašo in slovenske nabožne pesmi

Danes srečanje med deželno in pokrajinsko upravo

Predsednik deželnega odbora Biasutti, podpredsednik Zanfagnini in odbornika Rinaldi ter Nodari bodo danes gostje pokrajinske uprave.

Srečanje sodi v okvir stikov med deželno upravo z občinskimi in pokrajinskimi vodstvom in zadeva celotno tržaško problematiko. Na današnjem srečanju bo pokrajinski predsednik Marchio predložil Biasuttiju vse tiste točke, ki zadevajo zaskrbljujoč položaj v proizvodnji in zaposlovanju v tržaški pokrajini. Pri tem naj bi deželna uprava začela z vsemi potrebnimi pobudami, ki bi pomagale prebroditi ta položaj. Pri tem je po-

sebna pozornost namenjena predvidenim ukrepom v tako imenovanem »paketu Altissimo«.

Podrobneje bodo obravnavali tudi poseben deželni zakon, ki predvideva prenos večjih pooblastil z dežele na krajevne javne ustanove in še posebej na pokrajino, kot posrednika med deželo in krajevnimi ustanovami.

Pri tem si tržaška pokrajina obeta, da bo priznana posebna vloga Trsta v deželi in s tem dano več avtonomije ter operativnih možnosti, da bi se lahko bolj uspešno soočali z vsemi problemi, ki so prisotni na tržaškem teritoriju.

pisma uredništvu

Šagre: lahko bi bile prijetnejše

Spoštovani!

Prosim, da bi objavili to moje pismo, ker sem prepričana, da bo marsikoga zanimalo. Ko konča sezona prosvetnega dela po raznih društvih, vsi čakajo na organizacijo raznih šagger, da si malo finančno opomorejo in v zabavo našim ljudem. O tem je bilo že dosti pisanega. Starejši ljudje in tisti, ki poleti ostanejo doma, gredo zelo radi na takšne prireditve, da srečajo prijatelje, se malo pogovorijo in poveselejo. Saj zato gremo na šagre, ali ne? Meni se to še ni zgodilo, namreč da bi se dobro počutila, zato sem se vedno morala z družbo umakniti v kakšen privaten lokal »v mir«, da smo vsaj razumeli, kaj govorimo. Na vseh prireditvah, tako močno navijajo glasbo, da se človeku vrti v glavi in se mu zdi, da je v »peklu«. Enako je na avtobusih, na izletih, da človeka mine vse veselje in zanimanje do narave in družbe. Ali je res nemogoče vse boljše organizirati v zadoščenju enih in drugih? Vsaj kamor prihajajo ljudje, ki niso več tako mladi in si želijo res malo dobrega zraka, družbe, prigrizka in zakaj ne, tudi dobre in prijetne

glasbe, a ne »bučanja«. S tem ne mislim omalovaževati dela tistih oseb, ki se resnično trudijo in delajo (saj sem tudi sama poskusila tudi to), a mislim, da bi se z malo dobre volje dalo urediti, da bi bilo prav in prijetno za vse.

S spoštovanjem

Roža Počkar

Vespa mu je ušla iz nadzorstva

Trideset dni se bo moral zdraviti 52-letni Virgilio De Flavis iz Ul. Commerciale 80/1, ki se je z vespo ponesrečil v nedeljo zvečer. Vozil je pod predorom za Trg Foraggi, ko je iz še nepojasnjenih razlogov izgubil nadzorstvo nad vespo in treščil na asfalt. V bolnišnici so ugotovili, da si je pretresel možgane, da se je udaril v prsni koš in da si je verjetno zlomil nekaj rebrov. Kljub poškodbam pa se je pacient odločil, da se bo zdravil kar na domu.

● Inštitut Gramsci za Furlanijo - Julijsko krajino bo zaradi poletnih počitnic zaprt od 20. julija do 15. septembra.

Sindikata SICET za sprejetje

ustreznega stanovanjskega zakona

Sindikata najemnikov stanovanj SICET je z zadovoljstvom pozdravil odbrute deželnih zakonov št. 2/83 in 12/85, ki dajeta osnovo za upanje vsem tistim, ki iščejo stanovanje v najem. Predvideni so namreč finančni posegi za prenovo starih mestnih jader, kar naj bi prineslo precej novih stanovanj. Oba zakona pomenita tudi spodbudo za tiste privatne lastnike, ki doslej niso razmišljali o tem, da bi z obnovo nekaterih lastnih stanovanj pridobili ustrezne prostore, ki bi jih lahko oddajali iskalcem stanovanj.

Po drugi strani pa ostaja še vedno zelo pereč problem odpovedi stanovanjskih pogodb (stanovanjski izgoni). Pri tem se SICET zavzema, da se ta problem čim hitreje ustrezno zakonsko reši in da do odpovedi stanovanja lahko pride le zaradi upravičenih razlogov. Ob vsem tem se pojavlja tudi problem pravičnih stanarin, ki danes še niso ustrezno rešene.

Ker se sindikat pri svojem delu vsakodnevno sooča s številnimi težavami, ki prizadenejo najemnike stanovanj, bo SICET skušal narediti vse, da vlada čimprej zakonsko uredi vprašanje stanovanj, še posebej, ker iz skoraj vseh raziskav izhaja, da je stanovanjsko vprašanje med prebivalci na prvem mestu po problematičnosti.

Danes v Devinu začetek seminarja

o biofiziki in biologiji

Pod pokroviteljstvom deželne uprave se bo danes v Jadranskem zavodu združenega sveta v Devinu začel prvi seminar za biofiziko in molekularno biologijo. Trajal bo do 26. julija.

Seminar se vključuje v že obstoječe pobude centra za biotehnologijo in genetsko inženirstvo pri Unido, vso podporo pa je dobil tudi pri skupnosti Alpe - Jadran, ki je zagotovila prisotnost številnih raziskovalcev iz dežel skupnosti.

Srečanje organizira tržaški center za razvoj študija in raziskav v biofiziki in molekularni biologiji, pri organizaciji pa so sodelovali še tržaška univerza, italijansko združenje za biofiziko in molekularno biologijo in Jadranski zavod združenega sveta.

Pogovor z mlado slovensko dijakinjo

»Rada imam slovenski jezik in bi se mu želela posvetiti«

Naši dijaki, ki so prav v teh dneh opravili zaključne izpite že uživajo zaslužene počitnice. Učenja je konec in kdor je vse srečno opravil, je prav gotovo zadovoljen ter je že pozabil na strah in težave, ki so spremljale ta pomembni dogodek v njihovem mladem življenju.

Pred koncem zaključnih izpitov, sem se slučajno srečala z Vladico Vodopivec, doma iz Milj, hčerko znanega družbenopolitičnega delavca v miljski občini Jurija Vodopivca. Ker jo srečujem na nastopih Mladinskega pevskega zbora GM, me je zanimalo, kako se kaj pripravljala na ta zaključni izpit, kakšni so njeni načrti in kako se kaj pripravljala tudi na počitnice.

Solo je obiskovala v Dolini, kjer je izpit tudi v redu opravila, kot mi je takoj javila. Njen pogled na življenje, njene želje, njeni že kar izdelani interesi za bodočnost, so se mi zdeli tako zanimivi, da sem jo povabila na pogovor.

»Včasih se mi moje prijateljice in sošolci smejejo, ker ob prostem času prebiram "Jezik in slovstvo", medtem ko se sami ukvarjajo z bolj lahkimi čitvami. Toda jezik, seveda slovenski, mi je všeč, rada se ga učim, rada bi ga pravilno obvladala, rada bi se mu posvetila tudi v mojem bodočem študiju.«

Pa kaj te pri učenju slovenščine najbolj zanima in veseli?

»Rada prebiram slovenske knjige, vedno pogledam, če je izšlo kaj novega pri Založništvu tržaškega tiska, čitam tudi časopise, najbolj resno pa se vedno lotevam študija slovnice. To leto pred izpitom, sem se še bolj poglobila v študij slovenščine. Veliko me je naučil naš profesor, ki je bil sicer strog in je tudi marsikaj od nas zahteval, a to mi je pri mojem znanju samo pomagalo; pomagalo pa mi je tudi tekmovanje za Cankarjevo priznanje, ki sem se ga udeležila tu in v Ljubljani. Saj nisem dosegla bogve kakšnega uspeha, vendar mi je bila to dobra šola in tudi velika vzpodbuda, če bi hotela kdaj kasneje še tekmovati.«

Kaj pa si na tekmovanju v Ljubljani pisala?

»Pisala sem o problemu mladinskega prestopništva in se zgledovala po knjigi Milčinskega "Ptčki brez gnezda", kjer je ta problem dobro obdelan.«

Obiskovala boš klasični licej. Si se za šolanje na tem liceju odločila, ker nameravaš potem na študij slavistike?

»To je moja želja, upam da bom uspela. Vem, da je vsak študij težek, toda če hočem nekaj pozitivnega doseči, se bom morala pač potruditi.«

Si se že kaj ukvarjala s pisanjem v kak časopis. Imaš kakšne izkušnje?

»Pisala sem v glasilo "Mlaj" in sem bila tu tudi predstavnica za svoj razred. Pisala sem tako, kot sem čutila tako, kot mislim, da me najlaže razumejo moji vrstniki. Mislim, da bi moral vsakdo pisati tako, kot čuti, seveda v pravilnem jeziku, vendar z izrazi, ki jih mladi bolj uporabljamo, skratka in stilu, ki je pogovoren in torej bolj živ in neposreden.«

Živiš v Miljah, kjer imate svoje društvo. Pa se v njem mladi srečujete, oziroma dovolj srečujete?

»Mogoče nas je premalo, da bi ustvarili svoj krog, svojo dejavnost. Včasih se zberemo, igramo skupno namizni tenis. Tudi Prešernovo proslavo smo že pripravili. Vendar imamo tako različne interese, da jih je težko uskladiti. Več pobud je v naši občini v sklopu naše dejavnosti, kjer bi lahko tudi mi mladi sodelovali. Morda se premalo potrudimo.«

Kaj pa bi hotela izbrati za svoj poklic?

»Rada bi bila lektorica za slovenski jezik. Verjetno je to zelo težek poklic, a to so sedaj pač samo moje želje.«

Nó, vse si dobro opravila, pridno si se učila. Sedaj si boš privoščila počitnice?

»Seveda si jih bom. Malo bom na morju, malo pa bom šla v hribe v Slovenijo.«

Njej in vsem, ki tako resno jemljejo študij, vse dobro na počitnicah tudi vnaprej.

N. L.

V Zgoniku o povolilnem položaju

V okviru praznika komunističnega tiska v Zgoniku, ki ga je organizirala domača sekcija KPI Just Pegan, je bila v nedeljo popoldne tudi okrogla miza o politično - upravnem položaju po majskih volitvah. Okroglo mizo je vodil novi zgoniški župan Miloš Budin, udeležili pa so se je, kot je razvidno tudi iz gornje slike, Drago Legiša za Slovensko skupnost, Igor Tuta za PSI in Stojan Spetič za KPI

včeraj-danes

Danes, TOREK, 16. julija
D. M. KARM.

Sonce vzide ob 5.31 in zatone ob 20.51 — Dolžina dneva 15.20 — Luna vzide ob 3.26 in zatone ob 20.14.

Jutri, SREDA, 17. julija
ALEŠ

Vreme včeraj: temperatura zraka 27,6 stopinje, zračni tlak 1018,8 mb raste, veter 8 km na uro zahodnik, vlaga 70-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 24,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Francesca Bandera, Denis Benevol, Erica Stoccaro, Riccardo Scheriani, Mariondina Logreco, Teresa Logreco, Leonora Fragiaco, Franco Umeri, Chiara Cesarello, Samanta Scaini.

UMRLI SO: 75-letna Maria Gerotto vd. Ravalico, 50-letni Luciano Devescovi, 60-letni Vittorio Sain, 63-letna Albina Morgan, 70-letni Guerrino Miot, 84-letna Olga Orel, 83-letni Marcello Zorzenon, 85-letna Giovanna Adamic vd. Kopal, 57-letni Mario Mari, 80-letni Giuseppe Susanni, 78-letni Giovanni Vatta, 80-letni Andrea Sau-Gallo.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)
Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)
Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Zgonik, Milje (Mazzinijev drevored 1).

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761; predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 226-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesičan: tel. 299-197.

gledališča

ROSSETTI

Do 11. avgusta bo v gledališču Rossetti »FESTIVAL OPERETE 1985«. Na sporedu bodo »Frasquita« F. Leharja, »La baiadera« E. Kalmana in »Rose Marie« R. Frimla in H. Slot-harta.

Danes, 16. t. m., ob 20.30 bo na sporedu premiera opere v treh dejanjih »La baiadera« E. Kalmana.

V glavnih vlogah nastopajo: Stelia Doz (Odette), Daniela Mazzucato (Marratta), Max René Cosotti (Radjami), Sandro Massimini (Napoleone), Vincenzo Manno (La Tourette), Gianfranco Saletta (polkovnik Parker), Mauro Serio (Dewasing), Giorgio Valletta (gledališki direktor gledališča), Luigi Palchetti (Pimprinette), Franco Jesurum (Cohen), Fulvio Falzarano (direktor hotela). Plesalka solista Patrizia Orzieri in Roberto Fantini. Režiser: Giorgio Pressburger; orkester in zbor gledališča Verdi.

Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA

Poletna violinska šola

Od 21. do 30. avgusta: šola bosta vodila prof. Igor Ozim in njegova asistentka Christine Hutcap. Vse podrobnosti o vpisu dobite v Cankarjevem domu, tel. 003861/212-492 ali 221-121, int. 432 in 433.

kino

Ariston 21.30 »Metropolis«. Režija Fritz Lang. Gustav Fröhlich, Brigitte Helm.

Eden Zaprti zaradi počitnic do 26. t. m. Fenice 18.30, 20.20, 22.15 »Yoy. il dia-rio intimo di una diciottenne«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Excelsior 20.00—22.15 »Indiana Jones e il tempio maledetto«.

Nazionale Dvorana št. 1 16.00 — 22.00 »Situazioni calde e bagnate«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 2 16.00—22.00 »Momenti porno-vogliosi«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 3 16.30 — 22.00 »Possession«.

Mignon 17.00—22.00 »Tenebre«. Režija Dario Argento. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Grattacielo 18.00 — 22.15 »James Bond 007 - Solo per i tuoi occhi«. Roger Moore.

Capitol Do petka zaprti zaradi počitnic. V soboto ob 17.00 »Colleges«.

Vittorio Veneto 16.00 — 22.00 »Le due bocche di Marina«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Lumiere 18.00 — 22.00 »Hair«.

Alcione Danes zaprti zaradi počitnic.

Radio 15.30 — 21.30 »L'amore e la bestia«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

šolske vesti

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje organizira v šolskem letu 1985/86 sledeče tečaje: TRST: 1. Drugi letnik tečaja s kvalifikacijo za mizarje, 2. Drugi letnik tečaja s kvalifikacijo za tajnice, 3. Prvi letnik tečaja s kvalifikacijo za kamnoseke, 4. Prvi letnik tečaja s kvalifikacijo za tehnično - upravne uradnike, 5. Tečaj specializacije za programerje, 6. Tečaj specializacije za plače, 7. Tečaj za fiskalno ažuriranje pri vodenju mladih obratov, 8. Izpopolnjevalni tečaj za čebelarstvo, 9. Izpopolnjevalni tečaj za vinogradništvo - Lonjer, 10. Izpopolnjevalni tečaj za vinogradništvo - Križ in 11. Izpopolnjevalni tečaj za vinogradništvo - Repen; GORICA: 12. Tečaj specializacije programerja, 13. Tečaj rekvizicije za stroje-pis in 14. Izpopolnjevalni natečaj za čebelarstvo. Vpisovanje in podrobnejše informacije do 20. t. m. na sedežu Zavoda v Trstu, Ul. Carducci 8, II. nadstr. vsak dan (razen sobote) od 9. do 12. ure.

izleti

KRUT prireja dne 24. julija izlet na Nevejsko sedlo (Sella Nevea). Vpisovanje in informacije na sedežu KRUT, Ul. Montecchi 6 (tel. 040/795-136), od 9. do 12. ure.

Majdi in Karlu Ražmu se je rodil sinček

ZIGA

Iskreno jima čestitata družini Bogdana in Sergija Miliča.

S poročnega potovanja sta se vrnila

DAMJAN in LORELLA

Mnogo sreče in zdravja na novi skupni življenjski poti jima želi

moški pevski zbor V. Vodnik

EKSKLUZIVNI ZASTOPNIK

Canon

»OFFICE AUTOMATIC«

fotokopirni stroji — pisalni stroji — računalniki — laser tiskalniki in pisarniški material.

CMD

Galleria Fenice 8/10 — TRST
Tel. 040/766-231

mali oglasi

OSMICO ima Boris Pangerc, Dolina št. 116. Toči pristno domače vino.

ISCEM hišno pomočnico za urejanje stanovanja v jutranjih urah 3-krat tedensko v bližini Proseka. Telefonirati na št. 040/229-379.

PRODAM elektronsko harmoniko, amplifikator Leslie in mikrofonski Schure. Telefonirati na 040/227-246 ali 761-624.

IMPORT/EXPORT išče 40-letno tajnico z veliko prakso v import/exportu, telexu in v računovodstvu ter z znanjem nemškega jezika. Pisati na P.O.X. 1324.

PRODAM lesene sode v odličnem stanju. Za informacije tel. na št. 0481/33670 ali 85174.

OSMICO je odprl v Sv. Križu št. 44 Rudolf Košuta. Toči belo in črno domače vino.

CVETLIČARNA ANGELA, Boljunec 41 obvešča svoje cenjene odjemalce, da bo zaprta zaradi dopusta od 15. t. m. do 18. avgusta.

OSMICO je odprl na Opčinah Ferdinand Hrovatin. Toči belo in črno vino.

OSMICO je odprla Norma Gabrovec v Mavhinjah št. 11. Toči belo in črno vino.

PROFESOR daje lekcije iz matematike. Tel. 003865/21972.

PRODAM dirkalno kolo. Tel. 040/220430.

PODARIM 2 lepi črni mučki. Tel. 0481/882123.

DEKLE išče namestitev kot prodajalka ali spretna stroječinka. Tel. 040/412543.

NA VRHU sv. Mihaela (Sovodnje) prodam zazidljivo razvalino 742 kv. m z odobrenim gradbenim načrtom, prost. Bucalossi, IVA 2%. Tel. na št. 0481-779331.

PRODAM motor suzuki 550 v odličnem stanju. Tel. 040/227284.

PRODAM čoln, 3,80 m z motorjem Mercury 20 s prikolico. Tel. 040/229100.

menjalnica

15. 7. 1985

Ameriški dolar	1.850.—
Kanadski dolar	1.370.—
Švicarski frank	774.—
Danska krona	176.—
Norveška krona	220.—
Švedska krona	219.—
Holandski florint	572.—
Francoški frank	210.50
Belgijski frank	31.—
Funt sterling	2.565.—
Irski sterling	2.005.—
Nemška marka	643.—
Avstrijski šiling	91.—
Portugalski eskudo	10.—
Japonski jen	7.—
Španska pezeta	10.—
Avstralski dolar	1.180.—
Grška dramma	14.—
Debeli dinar	6.10
Drobni dinar	6.30

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S. P. A.
TRST - ULICA F. FILZI 16 - ☎ 61-446

OBČINA TRST

XI. ODDELEK
ZDRAVSTVO IN HIGIENA

Prot. št. 12/36-4/85

OBVESTILO O LICITACIJI

Tržaška občina bo razpisala zasebno licitacijo za dodelitev zadrugi izvajanja nekaterih uslug, ki jih nudi Center za motorično vzgojo.

NAJVIŠJI PREDVIDENI STROŠEK: 70.000.000 lir.

TRAJANJE: 6 mesecev.

Licitacija se bo vršila po predpisih, ki jih predvidevata 89. člen k.o. št. 827 z dne 23. 5. 1924 ter 44. člen k.o. št. 278 z dne 12. 2. 1911.

Dodelitev bo sledila pravilom iz zgoraj omenjenih predpisov.

PONUDBE S POVIŠKI SE NE UPOŠTEVAJO.

Zadruge, ki so zainteresirane za udeležbo na licitaciji, lahko predložijo na kolkovanem papirju prošnjo za vabilo na tržaško občino — XI. oddelek — Zdravstvo in higiena, in sicer v roku desetih dni od objave tega obvestila na občinski oglasni deski.

Prošnja ne obvezuje občinske uprave. Zadrugam je shema pogodb na ogled pri XI. oddelku — Zdravstvo in higiena, Tržaška občina, Ul. Teatro št. 5, III. nadstropje, soba št. 4.

Trst, dne 3. julija 1985

Obdornik

dr. Piero de Favento

Pred izidom je četrta knjiga

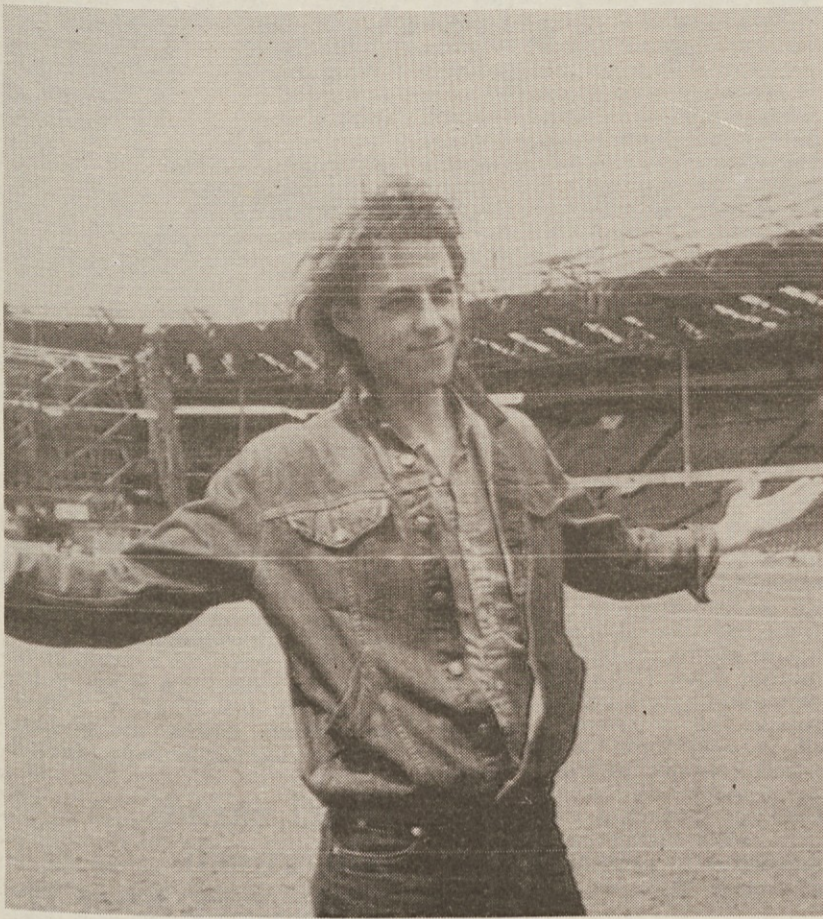
SLOVARJA SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA

Po prednaročniški ceni, ki velja do avgusta (predvidoma bo slovar izšel v tem mesecu), ga lahko naročite v

tržaški knjigarni

Ul. sv. Frančiška 20.

Noč zvezdnikov za pomoč Afriki

Irski pevec Bob Geldorf, ki je dal pobudo za izjemen koncert v pomoč lačnim v Afriki. V nekaj mesecih trdega dela je pevcu uspelo združiti najslavnejše rock zvezde in z njimi stotine milijonov mladih in manj mladih, ki so sledili koncertu po televiziji in radijskih sprejemnikih. Geldorfa so predlagali za Nobelovo nagrado za mir

Koncert Live Aid (Pomoč v živo) je prav gotovo največja glasbena prireditelja. Najslavnejši pevci in skupine rocka so se zbrali na 16-urnem koncertu, izkupiček bo šel lačnim v Afriki, točneje v Etiopiji. Zamisel za mega koncert, ki se je odvijal na londonskem Wembleyu in na štadijonu John Fitzgerald Kennedy v Philadelphiji, je sprožil angleški pevec Bob Geldorf. V več mesecih izjemnega dela je Geldorfu uspelo pripraviti izjemen spektakel na katerem so brezplačno sodelovali najslavnejši rock pevci. Na dveh odrih so nastopila legendarna imena kot so na primer Mick Jagger, Bob Dylan, Paul Young, Paul McCartney, skupine kot Whu, Beach Boys, Santana, pa še Phil Collins, Joan Baez itd. in nove zvezde, kot so skupina Duran Duran, Madonna, Lionel Richie in drugi. Vseh imen je skorajda nemogoče naštet, bila pa je prisotna mladane vsa smetana klasičnega in novega rocka.

Številke s koncerta so izjemne: v Philadelphiji je koncert poslušalo 90 tisoč ljudi, v Wembleyu 60 tisoč. Pred televizijskimi sprejemniki v 150 državah je koncert spremljala milijarda in pol ljudi; po radijskih sprejemnikih pa skoraj večina človeštva. Pri prireditvi je sodelovala tudi Jugoslavija, ki je poslala videokaseto neke svoje pop skupine, zadnji trenutek se je priključila k prireditvi tudi SZ, ki je prenašala po televiziji koncert in poslala video neke svoje rock skupine. Na čuden način je bila odsotna Italija.

Izkupiček mega koncerta znaša sedaj kar 54 milijonov dolarjev, s katerimi bodo kupili hrano in jo poslali v Afriko. Izkupiček bo prav gotovo še večji, ko bodo še nekaterim državam prodali video-poštnetke, tu so se plošče itd. Veliko je bilo seveda darov in prispevkov, za njihovo sprejemanje so angažirali kar 6.000 telefonistov.

Ogromen je bil seveda delež televizij, naj zapišemo, da so za prenos koncerta uporabili kar 16 satelitov. Uslužbenci angleške TV mreže BBC pa so se za snemanje in prenašanje koncerta odpovedali plači.

Ob 60 pevcih in skupinah je torej ob koncertu delalo na tisoče ljudi.

Ob vseh teh številkah, ki dajejo kvantitativno obseg glasbene prireditve, pa je treba zapisati in poudariti njeno moralno vsebino. Zvezdniki, ki prejemajo za svoje nastope in za prodane plošče bajne vsote denarja, ki večkrat zahtevajo mastne honorarje celo za intervjuje so sklenili, da bodo tokrat nastopili brezplačno. Odpovedali so se tudi vsakršni medsebojni konkurenci. Gledali smo lahko tako izjemne trenutke, kot ko sta nastopila skupaj Phil Collins in Sting ali pa Mick Jagger in Tina Turner.

Velika je bila tudi prizadevanost, s katero so pevci nastopili. David Bowie je s svojim nastopom očaral množico poslušalcev, jasen in pretresljiv je bil tudi nastop »starega« Neila Younga, ki je še enkrat prepričal starejše in osvojil mlajše.

Resnica koncerta je bila namreč tudi ta, da sta se srečali »zgodovinska« rocka in pa sedanost. Novi ansambli in posamezniki ter nekateri protagonisti legendarnega koncerta v Woodstocku. Tudi na sobotnem koncertu se je izkazalo, da »stari« rockeji niso izgubili na svoji moči, da ostaja njihovo sporočilo veljavno in da jih mladi ne morejo izbrisati iz svojega spomina.

Naj še zapišemo, da so organizatorja Boba Geldorfa predlagali za Nobelovo nagrado, sam pa je o koncertu izjavil naslednje: »Vsakdo, ki je enkrat pomagal, je v nevarnosti, da si reče: Pomagal sem, nekaj sem storil. Treba je vedeti, da to nič ne pomeni, kajti stvari so navlekli tej pomoči vse slabše. Zatorej je treba nenehno pomagati. Ta boj pa je trajen, mar ne?«

Ogromna množica mladih, ki se je zbrala na koncertu v Wembleyu, istočasno je potekal koncert tudi na štadijonu v Philadelphiji

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

- Prvi kanal**
- 11.15 Televideo
  - 13.00 Želja po glasbi
  - 13.30 Dnevnik
  - 13.45 Popolne v kinu - piccoli attori - film
  - 15.15 Il mondo di Obladi Oblada
  - 16.10 Un'ardua scalata - dokumentarec
  - 17.00 Love story - TV film
  - 17.50 La famiglia Day - risanke
  - 18.35 Un sacco Verdona - 1. epizoda
  - 19.35 Almanah in vremenske razmere
  - 20.00 Dnevnik
  - 20.30 Quark speciale
  - 21.30 Gli uni e gli altri - 3. epizoda
  - 22.20 Dnevnik
  - 22.30 Hitchcock: Il brivido del genio - 1. del
  - 23.15 Evrovizija - Atletika
  - 00.20 Dnevnik in vremenske razmere
- Drugi kanal**
- 11.15 Televideo
  - 13.00 Dnevnik 2 ob 13. uri
  - 13.15 Due e simpatia

- 14.20 L'estate è un'avventura
- 16.30 Tečaj angleškega jezika
- 17.00 Il coltello sotto la gola - film
- 18.25 Iz parlamenta
- 18.30 Športna poročila
- 18.40 L'asso della Manica - TV film
- 19.45 Dnevnik
- 20.20 Dnevnik - šport
- 20.30 La volpe e la duchessa - film
- 22.15 Dnevnik 2 - večerne vesti
- 22.25 Lasciamoci così
- 23.20 Jazz al Ciak D'Essai
- 00.15 Dnevnik 2 - zadnje vesti

Tretji kanal

- 11.15 Televideo
- 15.50 - 16.50 Evrovizija - kelosarstvo
- 19.00 Dnevnik 3
- 20.00 Vzgojna oddaja
- 20.30 Simfonični koncert
- 21.15 Dnevnik 3
- 21.50 E Jonny prese il fucile - film
- 23.35 Bålnt Fåbiån - pripoved Jozefa Bažsa
- 00.30 Šport - ameriški nogomet intervjuji in vesti o italijanskem prvenstvu

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- Koper**
- 15.00 Nesreča - film
  - 16.55 Taksist - TV film
  - 17.55 Smithovi - TV film
  - 18.30 Čudoviti ranč rumene žolne - TV film
  - 19.00 Odprta meja - informativna oddaja
- Danes bodo v oddaji ODPRTA MEJA tudi naslednji prispevki:**
- TRST** — Obračun delovanja in programa deželnega zavoda za poklicno izobraževanje — intervju s Tamaro Blažino
- VRH** — Pomanjkanje vode
- PALMANOVA** — Prireditve ob obletnici priključitve k Benetkam
- TRST** — Premiera Kalmanove opere »Bajadera«
- SESLJAN** — Razstava keramike
- GABRJE** — Tekmovanje v košnji
- TRST** — Želja po sladoledu

- 23.45 Smithovi - TV film
- 00.15 Nesreča - film

Ljubljana

- 18.00 Poročila
- 18.05 Niške zborovske slovesnosti spored za otroke
- 18.35 Mitj in legende - srednjeveški miti
- 18.50 TV galerija
- 19.15 Risanka
- 19.24 TV in radio nocoj
- 19.26 Zrno do zrna
- 19.30 Dnevnik
- 19.55 Vremenske razmere
- 20.00 D. Svára: Veronika Deseniška - opera
- 22.10 Dnevnik

Zagreb

- 17.50 Video strari
- 18.00 Poročila
- 18.05 TV koledar
- 18.15 Pisani avtobus - otroška serija
- 18.45 Thommys pop show extra
- 19.30 Dnevnik
- 20.00 Teme in dileme - notranjepolitična oddaja
- 20.45 Zrebanje loterije
- 20.55 Nemčija leta nič - italijanski film
- 22.35 Dnevnik
- 22.55 Program plus - glasba naj se čuje

ZASEBNE POSTAJE

- CANALE 5**
- 8.30 Ralphsupermaxieroe - TV film
  - 9.30 Primo peccato - filmska komedija
  - 11.30 Lou Grant - TV film
  - 12.30 Peyton place - TV film
  - 13.25 Sentieri - nadaljevanka
  - 14.25 General Hospital - TV film
  - 15.25 Una vita da vivere - nadaljevanka
  - 16.30 Divji svet živali - dokumentarec
  - 17.00 Lobo - TV film
  - 18.00 I ragazzi del sabato sera - TV film
  - 18.30 Tuttinfamiglia - kviz
  - 19.00 I Jefferson - TV film
  - 19.30 Love boat - TV film
  - 20.30 Falcon Crest - TV film
  - 22.30 Trauma Center - TV film
  - 23.30 Banditi a Orgosolo - filmska drama

- 14.00 Video estate '85
- 14.30 Kung Fu - TV film
- 15.30 Gli eroi di Hogan - TV film
- 16.00 Bim bum bam - risanke
- 18.00 Quella casa nella prateria - TV film
- 19.00 Fantasilandia - TV film
- 20.00 Rascal il mio amico orsetto - risanke
- 20.30 Simon & Simon - TV film
- 21.30 Hardcastle & McCormick - TV film
- 22.30 Masquerade - TV film
- 23.30 Sport
- 01.00 Mod Squad i ragazzi di Greer - TV film

TELEPADOVA

- 13.00 Risanke
- 14.00 Adolescenza inquieta - TV film
- 14.30 Capriccio e passione - TV film
- 15.00 Arrivano le spose - TV film
- 16.00 Luisa mia - TV film
- 16.30 Le prime 36 ore del dottor Durant - film
- 18.00 Risanke do 19.55
- 20.00 Cuore selvaggio - TV film
- 20.30 Il diavolo del volante - film
- 22.30 West side medical - TV film
- 23.30 Catch

TRIVENETA

- 9.30 Dokumentarec
- 10.00 Laramie - TV film
- 11.30 Dr. Kildare - TV film
- 12.00 Il duello - film
- 14.00 A sud dei tropici - TV film
- 14.45 Il giornalista mascherato - film
- 16.30 Risanke
- 17.30 Le ore della serenissima - film
- 18.50 Dr. Kildare - TV film
- 19.40 Dokumentarec
- 20.30 Un'estate con te - film

TELEFRIULI

- 16.00 Risanke
- 17.30 The bold ones - TV film
- 18.30 Dokumentarec
- 19.20 Telefriuli sport
- 19.30 Poročila v nemškem jeziku
- 19.40 Disperatamente tua - TV film
- 20.15 Musicale
- 20.30 Zgodba Telefriuli
- 21.30 Zbori in folklor - Friuli
- 22.15 Gli amici di Nick Hezard - film
- 23.45 Vicitria hospital - nadaljevanka

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 - 8.00 Dobro jutro po naše: Koledarček; Narodnozabavna glasba; 8.10 - 10.00 Poletni mozaik: Med Brdi in Jadranom; 9.15 Iz arhiva mladinske dramatike; 10.10 Koncert v repentarski cerkvi; 11.05 Christoph Peza; Melodični orkestri; 11.30 - 13.00 Opoldanski zbornik; Beležka; 12.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; Glasbeni potpuri; 13.20 Glasba po željah; 14.10 - 17.00 Popoldanski program: Ribe našega morja; 14.30 Mladi mladim; 16.00 Mit in slovenska ljudska pesem; 16.20 Glasbeni listi; 17.10 Klasični album; 18.00 Izvirna radijska igra: Joško Lukeš: »Prigisče zemlje«; 18.45 Glasbena priloga.

RADIO KOPER (Slovenski program)

6.30, 7.00, 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme - prometni servis; 6.45 Cestne informacije; 7.30 Jutranji servis; 13.00 Danes na valu Raria Koper; 14.40 Zanimivost; Pesem tedna; 15.00 Za varnejši jutri - Croatia; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Počitniški vrtljak; 17.40 Iz jugoslovanske zakladnice narodne glasbe; 18.00 Sotočje; 19.00 Zaključek programa.

RADIO KOPER (Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.30 Radijski koledar; 7.00 Dober dan; 9.03 I Nobel; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Popevka tedna; 10.35 Prost vstop; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Glasbeno popoldne; 17.00 Gulp; 18.00 Tuta un'altra musica; 18.30 Piranski glasbeni večeri; 20.00 Zaključek spreda.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00 - 9.00 Jutranja oddaja; 9.00 Radio tudi mi; 10.30 Pesem skozi čas; 11.00 Glasbena oddaja; 11.30 Varietà; 12.03 Via Asiago Tenda; 13.15 Master, glasba dan za dnem; 15.00 Radiouno na italijanskih cestah; 16.00 Il Paginone; 18.00 Trio da camera di Rima; 18.27 Večerna glasba; 19.15 Verska oddaja; 19.20 Na naših trgih; 20.00 Francosko gledališče med dvema stoletjema; 21.00 Od opere do musicala; 21.30 Il fantasma del loggione - radijska priredba; 23.05 Telefonski poziv.

RADIO 2

7.30, 8.30, 9.30, 12.30, 13.30, 16.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 8.00 Jutranja oddaja; 8.05 Radio 2 predstavlja; 8.45 Soap opera po italijansko; 9.10 Zanimivosti, problemi neposredno; 10.30 Motonave Selenia; 12.10 Deželni program; 12.45 Vsa Italija igra; 15.00 Glasbena oddaja; 15.42 Glasba za leto popoldne; 16.35 La strana casa della formica morta; 19.50 Simfonična glasba; 21.00 Serata a sorpresa; 22.40 Nokturno; 23.28 Zaključek spreda.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00 Poročila; 6.35 Vremensko poročilo za pomorščake; 6.45 Prometne informacije; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.35 Prometne informacije; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Za šolarje; 8.35 Mladi koncertant; 9.05 Z glasbo v dober dan...; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Znano in priljubljeno...; 11.35 Naše pesmi in pleši; 12.10 Danes smo izbrali; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Po domače; 13.00 Iz naših krajev - Iz naših sporedov; 13.30 Od melodije do melodije; 13.45 Mehurčki; 14.05 Odrasli tako, kako pa mi?; 14.35 Iz mladih grl; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.10 Popoldanski mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Vrtljak želja; 17.00 Studio ob 17. uri; 18.00 Sotočja; 18.45 Glasbena medigra; 19.25 Zabavna glasba; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Minute z ansamblim Pera Ugrina; 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi; Med Slovenci v Porablju; 20.35 Mladi na glasbenih revijah in tekmovaljih; 21.05 Radijska igra: Matjaž Kmecl: Samota velikega teatra; Glasbeni intermezzo; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 Slovenski pevci zabavne glasbe; 22.50 Literarni noturno; Andre Breton: Od tod ni izhoda; 23.05 Vodomet melodij; 00.05 - 4.30 Nočni program - glasba.

Uresničuje se program občinske koalicije

Z izredno dotacijo družbe ENEL V Trziču naredijo marsikaj koristnega

Pred dvema letoma so bile v Trziču volitve v občinski svet. Takrat je bila obnovljena koalicija med socialisti, komunisti in socialdemokrati, ki je že prej vodila občino. Za župana je bil izvoljen socialist Gino Saccavini. Najprej so to koalicijo podprli tudi republikanci. Prvotno so namreč hoteli tudi oni vstopiti vanjo, potem pa so se premislili, očitno na pritisk od zunaj. Kasneje so prešli v ostro opozicijo.

V tem dveletnem razdobju je odbor uresničil marsikaj tega kar je bilo takrat v volilnem programu koalicijskih strank. Vse drugo pa imajo že v teku, tako da bodo do konca mandata leta 1988 uresničili ves program, ki so si ga zastavili. To je povedal župan Saccavini pred nekaj dnevi, potem ko je občinski svet odobrila porazdelitev skoro petih milijard lir izrednega prispevka, ki ga občina dobi vsaki dve leti.

Trziški občinski upravitelji imajo namreč »srečo« dobiti od države oz. državne električne družbe ENEL posebno dotacijo. Gre za odškodnino, ker se na ozemlju občine nahaja termocentrala. To so namreč zgradili v Trziču že pred nekaj leti. Tako občina kot prebivalstvo niso bili takrat preveč navdušeni. Prav tako niso bili navdušeni s podobnimi napravami v drugih krajih države. Prav zaradi tega so v parlamentu

izglasovali zakon, na podlagi katerega dobijo prizadete občine posebno odškodnino. Ta pa je precej visoka. Že pred leti so z denarjem prve tranše v Trziču napravili marsikaj koristnega. Uredili so dve veliki parkirišči v samem mestnem središču. Finansirali so obnovitev gledališke dvorane. Adaptirali so zemljišča za gradnjo ljudskih hiš, itd.

Sedaj bodo v dveletnem razdobju dobili skoro pet milijard lir. Kaj bodo s tem denarjem napravili? Skoro eno milijardo bodo namenili ureditvi kraškega parka na griču nad mestom. Gre sicer le za prvo tranšo bolj obsežnih del. Nekaj denarja so v ta namen dobili tudi od deželne uprave. Gre za pobudo, ki je v marsikaterem oziru podobna tisti doberdobske občine o ovrednotenje okolice Doberdobskega jezera.

V Trziču so že pred nekaj leti uvedli nov prometni režim z uvedbo enosmernih ulic. Načrt morajo uresničiti tudi tako, da poderejo nekaj starih stavb in odprejo nove ulice. To pa bo sprostilo avtomobilski promet. Nad milijardo in pol lir bodo porabili za pokritje kanala Dottori. Gre za vodovodni kanal, ki dovaja vodo iz Soče (začenja se pri Zagraju) in ki je služil za namakanje polj pri Foljanu, Ronkah in Trziču. Na njem so postavljene tudi nekatere manjše električne centrale. Kanal je

danes vključen v tržiško mestno realnost. Seveda povzroča zastoje v prometu. Ko ga bodo prekrili bodo pridobili tako zelele površine kot tudi parkirišča. Uredili bodo tudi parkirišče za vozila ob železniški postaji. Precej denarja pa bodo namenili tudi gradnji novih športnih naprav v mestu.

Termocentrala povzroča marsikomu v Trziču nevarnosti. V zameno pa prinaša denar, ki ga občinski možje znajo dobro vnovčiti.

razna obvestila

Obvezno cepljenje psov proti steklini bo danes od 10.30 do 12. ure v Sovodnjah, pri nogometnem igrišču, 20. julija bo cepljenje na Vrhu, 27. julija na Peči (pri kotalkališču) in 31. julija ponovno v Sovodnjah.

V Števerjanu bodo cepili jutri, 27. t.m., 22. julija in 2. avgusta, vsakokrat ob 11.30. Jutri in 2. avgusta bo cepljenje pri stari šoli, 22. julija pa pri gostilni Mrak na Jazbinah.

Lastniki psov v goriški občini naj pripeljejo živali na cepljenje vsak delavnik od 11. do 13. ure na športno igrišče na Rojcah. Ta urnik velja do konca julija.

Na tekmovanju v Gabrjah so koscem ponudili zajtrk

Petnajst koscev in kosic — prevladovali so seveda kosci — se je v nedeljo popoldne pomerilo na tradicionalnem tekmovanju v košnji, ki ga že vrsto let prireja KD Skala v Gabrjah. Kljub poletni pripeki je prireditev tudi letos privabila dovolj gledalcev in navijačev, ki so živo spremljali tekmovanje, ki je bilo letos nekoliko drugačno, bogatejše, bi lahko rekli. Za udeležence tekmovanja so namreč gospodinjice pripravile poseben zajtrk (južno) in to po starem receptu: cvrt pršut z octom in polento. Tako so namreč v starih časih pogostili kosce. Vsekakor velja pobudo pohvaliti, pa tudi jo obrzati za prihodnje manifestacije. Novost letošnjega tekmovanja v košnji je tudi v načinu nagrajevanja: poleg posameznikov so nagradili namreč tudi skupine. Prvo mesto je pripadlo

skupini pečanskih koscev, drugo Sovodnjcem, tretje pa domačinom. Med posamezniki so se najboljše odrezali Drago Malič iz Gabrij, Ivo Gulin iz Sovodenj in Lucijan Kristančič iz Krmina.

Med kosicami so prireditelji posebej nagradili Marijo Černic z Vrha. Fo tekmovanju v košnji se je na bližnjem trgu nadaljevala poletna prireditev. Pravzaprav se je praznik v Gabrjah pričel že v petek in nadaljeval v soboto. Oba večera je bila na sporedu tudi tekma v briškoli: prvi nagradi (pršuta) sta se preseleli v Sovodnje, oziroma na Peč.

Umrli zaradi izhiraosli

V goriški bolnišnici je zaradi izhiraosnosti po nekajdnevni negi umrl 67-letni Giuseppe Gugliatti. V zadnjih letih je živel skupaj s starejšo sestro v skromnem stanovanju v Rabatišču 22, nekaj mesecev pa je menda zaradi skrajne onemoglosti kar preležal in so ga v bolnišnico prepeljali menda že v globoki nezavesti.

O pomankljivi oskrbi pričajo tudi črvi, ki so se naselili na bolnikovem telesu.

Menda bo sodna oblast pričela preiskavo. Pokojnik ima menda poleg sestre tudi druge sorodnike.

kino

Gorica

VITTORIA 17.30—22.00 »Porno ragazze erotiche«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

CORSO 18.00—22.00 »Cristina F.: Noi i ragazzi dello zoo di Berlino«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.30—20.30 »Poštar zvoni vedno dvakrat«.

SVOBODA 20.30 »Hči džungle«.

DESKLE 19.30 »Pobesneli Maks«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Marzini - Korzo Italia 89 - tel. 84443.

DEŽURNA LEKARNA V TRZIČU Comunale - Ul. Terenziana 26 - tel. 44387.

POGREBI

9.30 Caterina Dal Re vd. Seghizzi iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče; 11.00 Luigi Roldo iz splošne bolnišnice v cerkev v Stražicah in na glavno pokopališče; 11.30 Giacomo Orban iz splošne bolnišnice v cerkev na Placuti in na glavno pokopališče.

Odobren obračun za leto 1984 goriške pokrajinske uprave

Z glasovi predstavnikov večinskih strank je goriški pokrajinski svet odobrila obračun za leto 1984. O teh vprašanjih je uvodoma spregovoril odbornik za finance Gallarotti, ki je podrobno analiziral vse postavke, ki so bile vključene v obračun. Ugotovil je, da vse, kar je bilo načrtovano, ni bilo storjeno, to pa zaradi že tradicionalnih birokratskih težav ter zaradi zapletljajev, ki so nastali med finančnim letom. Kljub vsemu pa je bila skrb pokrajinske uprave, da si s programiranim delom zagotovi svoje mesto v deželni stvarnosti.

Svoje negativno stališče je komunist Poletto obrazložil z dejstvom, da je delo pokrajinske uprave premalo upoštevalo specifičnost tega organa in da se je premalo storilo v odnosu tega, kar se je obljubilo. Komunistični predstavnik je tudi izrazil potrebo po novi programski politiki pokrajinskega sveta.

Misovec Cosma je svoje negativno stališče obrazložil z nekaterimi primeri in glavni med temi je, da pokrajina »valorizira le odbojarsko dejavnost«, ker zadeva ta v prvi vrsti slovensko skupnost. Očitno bi misovci radi, da bi ves denar šel za hokej na travi (beri Fiamma). Demokratijan Bergamin je o obračunu dal pozitivno oceno in povedal, da je treba ta akt gledati predvsem s političnega vidika, bolj kot skozi številke. Odbornik za javna dela Bressan (PSDI) je ugotovil, da je lanski obračun upošteval veliko investicij, predvsem v javnih delih in na drugih področjih.

Sledilo je nato glasovanje. Enajst

svetovalcev večine se je izreklo pozitivno, osem (komunisti in misovec) pa so bili proti.

V nadaljevanju se je odobrili tudi nekaj predlogov, ki zadevajo šolska vprašanja. Med temi velja omeniti predlog za novo telovadnico in sklenitev del zavoda Einaudi v Štaranca-

Nič več azbesta v Anhovem

Novi generalni direktor Industrije Salonit v Anhovem Stojan Vodopivec (zamenjal je Milana Vižintina, ki odhaja v pokoj), je izjavil na sestanku prebivalcev Deskel in okoliških vasi, da bo ta velika tovarna postopno prenehala proizvajati gradbeni material, v katerem je tudi azbest. To zaradi škodljivega vpliva te surovine na zdravje, o čemer v Anhovem že dolgo zaskrbljenostjo razpravljajo. Seveda bo preusmeritev proizvodnje na nove izdelke, v katerih ne bo zdravju škodljivih sestavin, trajala dalj časa. Opustiti bo na primer treba izdelave azbestno-cementnih strešnikov in kanalizacijskih ter ostalih cevi. V bistvu bi v Anhovem ohranili le proizvodnjo cementa, za kar imajo velike rezerve surovin.

O preusmerjanju proizvodnje v Anhovem govore tudi na ravni Občinske skupščine v Novi Gorici. Tako možnost in potreba je na primer obravnavana v predlogu razvojnega programa novogoriške občine do leta 1990.

Marjan Drobež

Ocena položaja v rajonskih svetih

Goriški komunisti zahtevajo sklicanje občinskega sveta

Goriški komunisti negativno ocenjujejo dejstvo, da ni prišlo, dva meseca po volitvah 13. maja, do izvolitve župana in odbornikov na goriški občini. Komunisti negativno ocenjujejo dejstvo, da se niso stranke večinske koalicije, ki bodo še naprej vodile občino, domenele niti o programu, niti o porazdelitvi odborniških mest. Mnenja so, da so trenja med strankami večine precejšnja. Zaradi tega komunistični svetovalci zahtevajo takojšnje sklicanje občinskega sveta. Le v tem forumu se bodo jasno pokazale programske smernice vodenja goriške občine.

Komunisti so se tako pridružili zahtevi po sklicanju občinskega sveta, ki ga je edini svetovalac vložil že pred več kot mesecem dni.

Kot smo že poročali, so sredi prejšnjega tedna izvolili tudi desetega predsednika rajonskih svetov v Gorici. Odbornik za decentralizacijo Ciuffarin je že sklical na posvet predsednike vseh desetih rajonskih svetov, o denarju, s katerim ti razpolagajo, o nujnosti ojačenja urada za decentralizacijo. Tako bodo rajonski sveti še boljše delovali.

Na že prej omenjeni seji mestnega komiteja KPI je bila dana tudi ocena o teh volitvah predsednikov v rajonskih svetih. V polovici teh svetov so bile potrebne dodatne volitve za izvolitev predsednika. V kar treh primerih je bil demokratijanski

predsednik izvoljen z odločilnim glasom misovskega svetovalca. V enem rajonu je bil demokratijanski predsednik izvoljen le, ker je bil starejši po letih. Komunisti so pozitivno ocenili, da je v nekaterih rajonskih svetih prišlo do odkritega pogovora in tudi sodelovanja tako z laičnimi strankami kot s socialisti. Še zlasti obnovljen pogovor s PSI komunisti ocenjujejo pozitivno.

V nesreči težko ranjen motociklist

Zelo težke poškodbe je v prometni nesreči zadobil 40-letni Gianni Meden iz Ronk, Ul. Foscolo 2, sicer pa solastnik znanega goriškega hotela Transalpina. Meden je na zdravljenju na nevrokirurškem oddelku bolnišnice v Vidmu, kjer se zdravniki še niso izrekli glede njegovega zdravstvenega stanja.

Nesreča se je pripetila v nedeljo zvečer, nekaj pred 20. uro, v Ul. Scodnik v Gorici. Meden se je v motorjem peljal v smeri Trga Medaglie d'oro, ko je iz zaenkrat še ne povsem pojasnenih razlogov, silovito trčil v avtomobil A 112, v katerem se je peljal 23-letni Paolo Agati iz Gorice, Ul. Paternoli 2.

Pri trčenju se je hudo poškodoval Meden, ki so ga prepeljali najprej v goriško, od tam pa v videmsko bolnišnico.

Marko Waltritsch

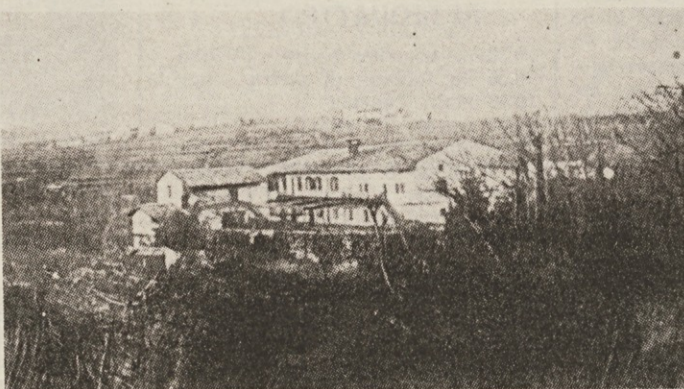
Pevma, Oslavje in Štmaver skozi stoletja

6.

O drugi gradiščanski vojni imamo zanimive kronike, zbrane v knjigah, ki so jih izdali kmalu zatem tako v Benetkah kot v Trstu in tudi arhivi v Benetkah, v Gradcu, v Vidmu ter v Gradišču ob Soči hranijo veliko dokumentov o takratnih dogodkih.

Ko so sredi vojne hoteli Benečani priti čez Sočo v Gorico, da bi jo zasedli so najprej nameravali zavzeti pevmski most. Ta je bil edina zveza med desnim in levim bregom Soče. Ni bilo takrat ostalih mostov, kakor so južno od Gorice danes. Avstrijci so levi breg utrdili s postojankami pri izlivu Korna v Sočo (morda so takrat temu kraju dali ime Stražice, od slovenskega »straža«) in pod štandrežem. Večje utrdbे pa so bile še bolj na jugu, kjer je Gradišče ohranilo ves čas vojne zvezo z levim bregom Soče, pa čeprav so Benečani na Krasu, prav nad Gradiščem, zgradili večjo utrdbo, tako imenovano »Forte Stella«, s katere so hoteli nadzorovati promet med Gradiščem in avstrijskim zaledjem onkraj Soče.

Tako so Benečani, ki so že zasedli Ločnik, prišli tudi v Podgoro in zasedli grič nad to vasjo, se pravi Kalvarijo in na njej postavili kar tri utrdbे, Benečani so ugotovili, da je onkraj potoka Grojne grič, s katerega bi bilo zelo lahko obstreljevati pevmski most in tudi stolp na desnem bregu Soče. Tam so nameravali postaviti baterijo topov. Njihov poveljnik je poslal na ta grič oddelek pešakov. Avstrijci pa so na ta kraj budno pazili in ko so razkrili namere Benečanov, so takoj poslali na isti grič

Oslavje pred 1. svetovno vojno

svoje vojake. Ti so bili hitrejši in prišli vrh griča pred Benečani. Takratni beneški kronist piše, da je avstrijskim vojakom najprej uspelo premagati nasprotnike, ti pa so kmalu dobili ojačenja ter prišli na vrh griča. Takrat pa je avstrijski vrhovni poveljnik general Trautmannsdorf, ki je bil tačas v stolpu pri mostu, poslal še ojačenja in tako mu je uspelo premagati napadalce.

Vojaki avstrijskega nadvojvode so se po tem spopadu utrdili vrh kostanjevega griča, tako so imenovali današnje Sanco, zgradili kamnito utrdbo, okrog nje, v gozdu pa še nekaj barak, v katerih so bivali vojaki. Avstrijski poveljnik očitno ni hotel, da bi bili vsi njegovi vojaki združeni na enem samem utrjenem kraju.

Benečani pa se s tem niso kar tako sprijaznili. Še vedno so tuhtali, kako bi zavzeli ali vsaj onemogočili most. Zaradi tega so na griču onkraj potoka Grojne postavili tri topove. Z njimi so obstreljevali pevmski most in tudi bolj oddaljeno Gorico.

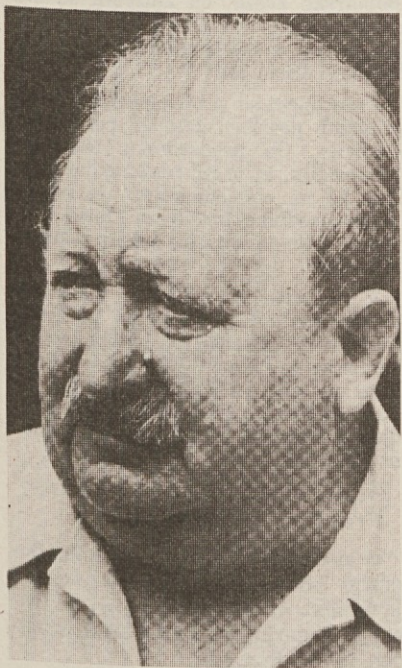
Mesto je bilo takrat daleč od Soče, začeno se je šele na Placuti, odkodar je pot (današnja Ul. Don Bosco) vodila k pevmskemu mostu. Hoteli so s tem streljanjem prestrašiti goriške meščane.

Mostu in utrjenemu stolpu so s tem streljanjem Benečani prizadeli precej škode, tako da je po daljšem streljanju bil tako poškodovan, da niso mogli čez njega vozovi in vprege. Kljub temu pa so hoteli Benečani še enkrat zavzeti kostanjev grič, napadli so ga od raznih strani. Po njihovem načrtu naj bi se vrinili med tiste vojake, ki so bili v utrdbi, ter one druge, ki so bili sredi gozda, v barakah. Podvig pa jim ni uspel, ker je njihova prva kolona prišla na cilj prehitro, in napadla utrdbo, kar pa je povzročilo med avstrijskimi vojniki alarm. Ti so s pomočjo, ki je prihitela iz stolpa, uspeli pregnati Benečane v dolino Grojne in preko tega potoka na Kalvarijo.

Odnosi med vojakom obeh vojsk so bili takrat kaj čudni. Z okopov so se vojaki zmerjali, velikokrat tudi zato ker so, kot najemniki, tako na eni kakor na drugi strani govorili isti jezik. V drugi gradiščanski vojni so bili na obeh straneh Dalmatinci, Hrvati, Albanci, Nemci, Italijani ter drugi. V tistih časih so edinec kar zamenjavale gospodarja, ko jim je dotlej sovražni poveljnik obljubil večji zaslužek. To se je dogajalo tudi v drugi gradiščanski vojni. Zato ni nič čudnega, da so na kostanjev grič k vojakom, ki so bili v avstrijski službi, večkrat prišli vojaki Serenissime, v dolino Grojne pa vojaki iz utrdbे z griča kostanjev. Ob neki priliki je večja skupina avstrijskih vojakov prišla z griča kostanjev v dolino Grojne in se tam kot gost udeležila pojedine, ki so jo pripravili beneški vojaki. Zaradi te večerje so bili vojaki, ki so bili na šanci, tudi kaznovani. Beneški kronist Faustino Moissese ve tudi povedati, da so nemške žene — očitno gre tu za slovenske prebivalke Pevme — ki so prihajale iz bližnjega kraja, to je iz Pevme, prat perilo v Sočo, glasno zmerjale beneške vojake, ki so bili pri potoku Grojni. Beneški kronist pravi, da so »nemške« žene bolj pogumne in odločne od italijanskih.

Pričevanja - iz naših korenin

»Balada o resnici« Ivana Potrča

Ivan Potrč

Če je Josip Vidmar izabil svojo priložnost »pričevanja za luciden (samo) obračun, spet enkrat izpričal ostro in bojevito stališče, ki se je ves čas vzpenjalo do vedno večje moči in okrepljenega samopripravljanja, pa je IVAN POTRČ, na zunaj robusten, čeprav domač, rojen 1913 v Štutkih pri Ptuj, s svojim nastopom pravzaprav močno presenetil. Vso svojo poveljnost in deloma tudi medvedovno pisateljsko izkušnjo je namreč nazival okoli nekoliko bridkih peripetij, ki pa mu niso nikoli vzele poguma in močnega človeškega prepričanja, peripetij okoli resnice — ali kot pravi nekoliko kasneje — okoli »mezaupanja«. Pred bralca se na ta način Potrčevo pričevanje razkriva kot vpogled v naravnost lirično pisateljsko osebnost, ki v svojem jedru s pretresljivo mehko besedo označuje svojo poštenost, poštenost vsake prave umetnosti, ki je v svojem najglobljem središču humanizem, služba človeku in posredno tudi oznanjanje človečnosti. Zelo težko bi našli tako slikovito dvojnost, dvojnost raskave, zemeljske zunanosti in tudi zapisa — ter na drugi strani čutečega, nežnega srca, kot to vidimo in čutimo ravno pri nastopu Ivana Potrča. Nehote se je mogoče spomniti oznake, s katero je Arthur Miller pospremil s tega sveta svojega velikega rivala, Tennesseeja Williama rekoč: »Imel je kožo aligatorja in srce pesnika.«

Omenjeno tenkočutno, v človeškem smislu altruistično Potrčevo umetniško čustvo, namreč ves čas zadeva v čeri in nesporazume, ki jih doživlja nezavarovan in vedno nič hudega sluteč. Potem ko se mora mukoma prebijati med obema vojnama skozi krivice in nasprotovanja, imenitna drama o »Kreflihu«, ki ponazarja propad kmetij, propad kmečkega življa, ni zaželen, pa se iste procedure, le ni drugačni preobleki, nadaljujejo

tudi po vojni, ki ji je Potrč s svojim angažmajem spet posvetil vso svojo možno pripadnost. Drama o propadu kmečkega življenja je toliko manj povšeči vsem tistim »spravovernikom« — kot pravi sam — ki bi hoteli od pisatelja resnic po naročilu, po dnevnih obrazcih in protokolih. Med stvarnostjo in domišljijo pravzaprav ni meje, vsako pisateljevanje se prične neposredno kot akt v območju domišljije, se pa često spet vrača v stvarnost. In tedaj nastopijo lahko težave, pisatelj ni razumljen s svojim odklikavanjem resnice, temu pisatelju ves čas dopovedujejo, kaj je prava resnica, kaj, predvsem pa kako naj piše, vse prepogostoma vidijo v njegovem delu črtnih političnih ciljev in rezultatov, v takšnih razmerah sijajno uspeva tako imenovana čista literatura, ki se v življenje več ne vrača in je že zaradi tega večvredna, predvsem pa je manj sporna, oziroma splah ne more biti sporna. Pa to bi Potrč še prenesel, nikoli se ni pritoževal nad težavami, ki so ga pestile, vedno je ustvarjal iz čistega prepričanja, če se ne bi nad takšnega pisatelja zgrnilo tisto bridko »mezaupanje«, tisti prilastek nezanesljivosti, s katerim se Potrč ne more in ne more sprijazniti.

Končno naš pisatelj ugotovi, da je s to resnico pravzaprav vedno enako in da pisateljska resnica nikoli ne bo povsem pogodu vsem, pa če se tako zatruješ, da na primer pišeš o neveri v človeka ravno zaradi tega, da bi to isto vero spet na novo obudil. Ves čas ponavlja ta svoj motto, da

je pisal zaradi vere v človeka, pa čeprav tega nekateri niso hoteli ali pa tudi niso mogli razumeti. Drugače pisati, kot iz vere v človeka, iz vere v pravo in plodno resnico, se splah ne da, in tukaj, v tej točki, ostaja Potrč ves čas na braniku svoje umetnosti in svoje »domišljije«. Stezka razume, da je s pisateljsko resnico skoraj vedno kaj narobe, istočasno ne spusti pravega peresa iz rok, in tako minevajo leta in desetletja, da bi v tej borbi, v takšnem vztrajanju sebe na eni strani in okolja na drugi strani, končno potožil, nekoliko razočarano, pa vendar poln svetlobe. Kot da bi šele sedaj, na zrela leta, docela in obotavljaje sprejel to neprijetno dejstvo »mezaupanja«, potem ko je vedno in vedno sedel za pisateljsko mizo z zaupanjem in prepričanjem, da bo lahko s svojim delom ljudem koristil. Potem ko svoje temeljno prepričanje strne v misel, da je pisanje »strast, stvariteljska strast, da bi človeku kaj dobrega povedala!«, Ivan Potrč zaključuje svojo »Balada o resnici« z novo ugotovitvijo, ki se jo je branil sprejeti vse svoje življenje, ugotovitvijo, ki pa jo koncem koncev vendar mora priznati: pisateljsko in vsako pravo umetniško delo je marsikdaj bridko, saj je celovito izpostavljanje samega sebe, kljub temu pa lahko ne ugaja. Zaradi teh ali onih razlogov. Tudi to dejstvo mora sprejeti nase vsakdo, ki se hoče z umetniškim delom baviti; zares, z vsem svojim smislom in najglobljim prepričanjem.

JANEZ POVŠE

Folklor v Zgoniku

V okviru praznika komunističnega tiska v Zgoniku je v nedeljo nastopila tudi folklorna skupina KUD Karol Pahor iz Pirana, ki je pritegnila pozornost številnih obiskovalcev (foto Magajna)

iz likovnih galerij

Rosignanov človek

Ko smo pred nedavnim pisali o Rosignanovi razstavi v galeriji Cartesius, v Ul. Marconi ob tržaškem Ljudskem vrtu, smo zapisali tudi, da ima obiskovalec razstave vtis, kot bi bil mojster pobral v svojem ateljeju, v svoji delavnici, vsa dela, ki so se mu z leti nabrala in ki so se mu zdela vredna, da jih predstavi javnosti. Čeprav ni bilo napisano, se je dalo iz tega razbrati, da je odbral najboljše, še »objavljivo«, vse ostalo pa da ni za javnost, za svet. In v tem smo Rosignanu, ki ga sicer dobro poznamo in poznamo tudi njegovo veliko delavnico, napravili hudo krivico, kajti še v času, ko je njegova lepa in bogata razstava v razstavišču v Ul. Marconi zvaljala številno tržaško publiko, je mojster presenetil z novo, veliko razstavo v galeriji »Il Tribbio« na Piazza Vecchia.

Ne v Cartesiusu, kot tudi v Tribbio ni Rosignano dal na ogled svojih dovršenih velikih olj, pač pa je v galeriji ob Ljudskem vrtu razstavil nekaj svojih starejših del, v glavnem temper, monokromnih risb, obarvanih črtežev ter dve olji, vendar gre v vseh primerih za dela, ki so bila že na poti k vrhunskim dodelanim, če hočemo dokončanim delom. V Tribbio pa je mojster dal na ogled več desetih majhnih skic, črtežev, študij in podobnega, rekli bi začetnega materiala.

Gre izključno za črno - bela dela, deloma v tušu, deloma s svinčnikom ali z razredčeno črno barvo, torej za risbe, delane s peresom ali tudi tenkim čopičem.

Kdor je skozi leta ali celo desetletja sledil Rosignanovi ustvarjalnosti po galerijah ali celo stopil v njegovo delavnico, bo prav gotovo med sedaj razstavljenimi skicami, risbami in risbicami zasledil tudi tako »epizodo«, ki jo je nekoč videl vključeno v mojstrovih velikih delih.

Rosignano je pač resen delavec, rekli bi celo garač. Nobenega svojega dela, tudi manjšega olja se ne loti, ne da bi prej s svinčnikom ali tušem v reduciranih merah ne proučil posameznih delov poznejše kompozicije. Le od tvojega popolna velika dela, ki so tako zgovorna, tako prepričljiva, pa čeprav nikoli ali skoraj nikoli ne boš naletel na Rosignanovo veliko olje, ki bi bilo tudi ob robovih povsem dokončano, v celoti dodelano. Mojster pač svoj motiv nekako doživi, preden ga prenese na platno. To doživljanje pa je najprej v realnosti, v svetu, na ulici, v lokalu ali kjerkoli, nato pa na papirju. In to podoživljanje stvarnosti, motiva ali le dela motiva na papirju so že pravi majhni umotvori, ki jih je Rosignano dal na ogled sedaj v galeriji Il Tribbio.

Kakor je znano, slika Rosignano najraje človeka. In če izvzamemo nekaj, rekli bi, naročenih portretov vidnejših tržaških osebnosti, je najpogost-

nejši Rosignanov »objekt« preprost človek, zidar, cestni delavec, brezposelni delavec, oprt na zid, upokojenec v točilnici, človek, ki čaka priložnosti zaslužek ali išče družbe pri sebi enakem človeku. Pogosto se mojster loteva tudi samega sebe in njegovih avtoportretov so resnični in zgovorni.

Sicer pa je zanj dober prav vsak življenjski trenutek, vsak motiv ali reklji bi motivček, tudi polprazna čaša vina na mizi, pri kateri moški in ženska iščeta izhod iz svoje brezizhodne življenjske zagate. Pa tudi gospodinja s torbo, ki na pločniku čaka na javno vozilo. Vse to je v Rosignanovih črtežih zgovorna slika, prav kričoč prizor pa je prizor pijanca, ki ga je alkohol položil na mizo.

Kot vidimo, tržaški mojster ne tava daleč in še manj rine visoko po motive, pač pa hodi po svetu, konkretno po domačem mestu z odprtimi očmi in tudi z odprtimi srcem in se mu motivi kar sami ponujajo. Ne moremo naštetati ali navesti vseh razstavljenih

del, ne moremo pa tiho mimo štirih malih skic Krasa, ki jih je Rosignano morda med kakim nedeljskim izletom po Krasu posnel v svojo skicirko. Je to s skromnimi tenkimi črtami orisana kraška lepota, ki je tako živa, da ji redke tržaški mojster more ustvariti ekvivalent, pa čeprav smo že večkrat zapisali, da Rosignano slika človeka in njegovo okolje in da se pokrajine skoraj nikoli ne loteva. Kadar pa se je loteva, ustvari umetnino.

In kako bi ne, ko pa Rosignanu zadošča plašč, obešen na zid zabiti žebelj, da ustvari izredno zanimivo delo, včasih študij, včasih umetnino. In tudi te majhne študije imajo lepo, resnično veljavo, kot ima svojo umetniško veljavo vse, ali skoraj vse, česar se v svojem umetniškem ustvarjanju loti.

Rosignano bo v galeriji Il Tribbio razstavljal vse do 3. avgusta. (Fre)

Vprašanje dvojezičnosti v zgodovini slovenskih osebnih imen

Kot smo že poročali, je bilo vprašanje dvojezičnosti na letošnjem seminarju za slovenski jezik, literaturo in kulturo v Ljubljani med osrednjimi. Veliko predavanj je bilo namenjenih temu problemu, predavatelji pa so skušali stvar pojasniti predvsem z jezikoslovnega gledišča. Vsa predavanja so zbrana v lepem zborniku, iz katerega ponatiskujemo tudi študijo Franca Jakopina. Tej bodo sledili še drugi prispevki s tega področja, saj se nam zdi, da so osvetlitve »nepolitičnega« značaja tudi tehten prispevek!; poznavanju celotne problematike dvojezičnosti.

Dvojezičnost in stiki med jeziki so od nekdanj imeli pomembno vlogo zlasti v besedišču posameznega jezika; še bolj kakor za občeimensko besedejo to velja za imena in med njimi še posebno za osebna. Iz sporočenih podatkov sicer ni mogoče natančneje ugotoviti, kakšna je bila videti podobna osebnih imen v predpismenem obdobju pri starih Germanih, Keltih, Slovanih in nekaterih drugih jezikovnih vejah v Evropi; vendar precejšnjo podobnost v tvorbi imen kaže bodisi na skupne zoročke ali na poznejše prehajanje imenskih vzorcev, ki so se polnili z različnimi jezikovnimi substancami (prim. T. Milewski, La comparaison des systèmes anthroponymiques aztèques et indo-européens, Onomastica V, 1. 1595; J. Kurytowicz, La position linguistique du nom propre, Esquisses linguistiques, Wrocław - Krakov, 1960, 182-192).

Ni dvoma, da je bila človekova domišljija in ustvarjalnost pred ustalitvijo krščanskega imenskega fonda precej prosta, saj ni bilo predpisanih seznamov imen, ki naj bi jih jemali ob rojstvu; iz imenskih prvin, ki so

obstajale v jezikovnem izročilu, so tvorili nova imena in kombinacije med njimi. Po prevzemu krščanstva se je število imen, ki jih je cerkev bolj ali manj strogo zahtevala, precej skrcnilo, čeprav so ponekod še vedno dajali stara imena, od katerih so se nekatera ohranila do danes; posebno trdno mesto pa so si v krščanskem koledarju pridobila tista, katerih nosilci so bili razglašeni za svetnike in podobno.

Zaradi stikov med velikimi jezikovnimi skupinami, kot so npr. romanska, germanska in slovenska, srečamo še danes veliko imen in priimkov, o katerih bi brez poznanja njihove zgodovine težko domnevali, da v Italiji, Franciji, Španiji in Rusiji niso romanska oziroma slovenska, temveč imajo germansko osnovo; tako imajo ital. imena Orlando, Rinaldo, Guido, Umberto, Enrico, Beltrami svoj vir v imenih Roland, Reinwald, Wido, Humbert, Heinrich, Barathraban (slavni krokar); francoska imena kot Roger, Guillaume, Bertrand, Gautier, Thibaut so se razvila iz germanskih Hrodgerius, Wilhelm, Berthrand, Walthari, Dietbald, in španski Fernando in Rodrigo iz Frithunanth in Roderic. (Koliko različic je iz teh imen nastalo, je mogoče videti v: E. de Felice, Dizionario dei cognomi italiani, Milano 1978; A. Dauzat, Dictionnaire étymologique des noms de famille et prénoms de France, Paris 1975). Znana ruska imena Oleg, Olga, Rjurik, Igor pričajo o nekdanjih stikih vzhodnih Slovanov s Skandinavci (Helgi, Helga, Roderich, Ingvar). Seveda bi našli številne imenske potrditve tudi v obrnjeni smeri.

Preko več jezikovnih posrednikov so se po Evropi razširila krščanska imena, ki so po svojem izviru večinoma hebrejska (in iz drugih starih jezikov Bližnjega vzhoda), grška in latinska; v vzhodno Evropo so se razširila v grški (grecizirani) obliki, v srednjo in zahodno pa v latinski (latinizirani). Lep zgled

enega najbolj razširjenih krščanskih imen, je s številnimi adaptacijami in izpeljavami ustvarila množico priimkov v vseh evropskih jezikih, je hebr. johanen ali jehohanen (Jahve je milostljiv); nekatere današnje oblike imena (in priimkov iz njega) so se glasovno zaradi toliko jezikovnih posrednikov zelo oddaljile od izvornika, npr. rus. Ivan (priimek Ivanov), rom. Ion (priim. Ionescu), srb. Jovan (priim. Jovanović), madž. Janos, č. Jan, sl. Janez, Janž, Anž (priimek Janež, Janežič, Janžek, Anžek itd.), it. Giovanni, franc. Jean, ang. John, šp. Juan, nem. Johann(es) itd. (prim. F. Kopečný, Pruvodce našimi jmény, Praga 1974).

Slovenska osebna imena nosijo zaradi posebnih zgodovinskih in jezikovnih okoliščin na sebi veliko sledov dvojezičnega oziroma stikov slovenščine s sosednjimi jeziki. Zaradi razmeroma majhnega ozemlja so se vplivi pogosto srečevali in križali; najmočnejše (in na vsem slovenskem ozemlju) je pri tvorbi osebnih imen sodelovala nemščina (fevdalci), na omejenem zahodnem področju furlanščina in italijanščina ter na severovzhodu madžarsčina. Drugačne narave je bil hrvatski in srbski imenski vpliv v času turških vpadov.

Nemški jezikovni vpliv je najbolj opazen v tisti plasti slovenskih priimkov, ki je nastala bodisi iz vzdevkov bodisi iz poimenovanja po poklicih in dejavnostih. Razmerja med slovenskim in nemškimi vzdevkom (priimkom) statistično v današnjem fondu priimkov seveda niso enaka, kot so bila v stoletjih, ko so se priimki ustaljevali, saj ni mogoče zanesljivo dognati, koliko imen je bilo prevedenih v to ali ono smer. Pri tem se tudi ne da vedno potegniti jasna črta med priimki, ki so nastala iz nemških ljudskih izposojenk, npr. žaga, žagar - žagar, pintar - Pintar - Pintarič, in tipom priimkov Švajger, Švarc. Med najpo-

gostejšimi slovenskimi priimki po poklicu oziroma dejavnosti sta priimka Kovač (Kovačič) in Tkalec (Tkavec, Tkavc, Tekalec, Tekavec, Tekavc, Tekavčič, Hkavec, Hkavc, Kavc, Kavčič), ki imata ob sebi še nemško različico Šmid (Schmid, Schmidt, Schmitt idr.) in Weber (Veber); ti dve sta veliko redkejši. Zanimivo je, da v tem območju in drugod srečamo tudi hibridne tvorbe, kot je Šmidovnik. Podobno razmerje kaže tudi priimek Minar (ič), Malnar(ič) v razmerju do priimka Müller, medtem ko pri nekaterih sploh nimamo slovenskih vzporednic (Suštar, Žnidar, Tišlar), ker so občinske slovenske ustrezne prišle v rabo, ko so bili slovenski priimki že ustaljeni. Med vzdevnimi priimki najrazličnejšega izvira najdemo podobna razmerja, npr.: Černe : Švarc, Bele : Weis (Vajs), Cesar : Kajzer, Knez : First, Volk (Vovk) : Wolf (Volf). Vzdevek po volku je tudi v drugih jezikih zelo pogosten, npr. sh. Vuk (Vukovič), got. Wulfila, rom. Lupescu, it. Lupo, šp. Lopez, franc. Loup (od tega imena izvira tudi slavni Louvre).

Tudi med priimki, ki so nekoč označevali narodnostno ali jezikovno pripadnost, so sledovi nemških tvor. Priimek Nemec je v primerjavi s priimki Dajčman, Tajč, Pajcer, Bajer itd. precej pogostejši; precej negotovo je razmerje med Pem (z izpeljankami) in Čeh, ki se lahko nanaša tudi na pastirja (vzhodna Štajerska). Več članov je opaziti pri priimku Ungar (Unger); Ogrin, Ogrinc, Vogrinc; pri najpogostejšem slovenskem priimku (če štejemo skupaj Horvat in Hrovat) je pri drugi različici prav teako botrovala nemščina (Krobat), prva pa kaže na madžarsko posredništvo (prim. P. Šimunović, Naša prezimena, Zagreb 1985, str. 302-315 (poglavje Horvati u sjevernoj Hrvatskoj). (Se nadaljuje)

FRANC JAKOPIN

Na kotalkarskem tekmovanju za evropski pokal v Palermu

Samo Kokorovec (Polet) prvi med mladinci

Kotalkarska sezona prehaja v živo in že lahko zabeležimo prvi odmeven uspeh, protagonist pa je znova Poletov predstavnik Samo Kokorovec, ki pa nas je s svojimi dosežki kljub svoji mladosti, saj ima šele petnajst let, navadil in skorajda razvadil: tolikšna je njegova zanesljivost na nastopih, da si ob povratku nadejamo le razveseljive vesti. Tako je bilo tudi tokrat, ko je na tekmovanju za evropski pokal v Palermu, kjer so se pomerili predstavniki iz Italije, Zahodne Nemčije, Španije in Jugoslavije (v skupnem seštevku je bila Italija prva, Jugoslavija pa zadnja) in kjer je Samo osvojil naslov med mladinci, h katerim je prestopil letos, medtem ko je v prejšnji sezoni še tekmoval v kategoriji kadetov.

»Je bila konkurenca ostra?« smo Sama vprašali po povratku domov. »Konkurenca je bila nasploh ostra in kvalitetna, saj sem srečal tudi nekaj tekmovalcev, ki so bili na lanskem evropskem prvenstvu (kjer je Samo osvojil naslov in obveznih likih, op.ur.), le udeležba ni bila tako šte-

vilna, ker iz vsake kategorije zastopata posamezno državo po dva tekmovalca, ki ju seveda določa vsedrjavna kotalkarska zveza. Poleg tega smo se pomerili le v obveznih likih (kratki in dolgi program), razen kadetov pa so bile prisotne vse kategorije.«

»Kje ti je šlo najbolje?«
 »Tako za kratki kot dolgi program sem dobil najvišjo oceno.«
 »Je bila med tabo in drugovrščnim veliko razlika?«
 »Drugovrščeni je zaostal za deset točk. Vsekakor sem prejel več kot zmagovalka v isti ženski kategoriji, čeprav ženske običajno prejema višje ocene.«
 »Si pričakoval, da te vodstvo državne reprezentance pokliče v Palermu?«
 »Čakal sem, da me pošljejo na evropsko prvenstvo, ki se prične konec avgusta v ZRN, nisem si pa nadejal, da bom šel tudi na evropski pokal, ker običajno istih tekmovalcev ne pošiljajo na dve tekmovanji.«
 »Kaj pomeni prestop v novo kategorijo?«
 »Najprej novo konkurenco, poleg tega so obvezni liki težji in tudi težavnejša stopnja kratkega programa, ki sodi v prosti program, je zahtevnejša.«
 »Kdo je zate najbolj nevaren v tej kategoriji?«
 »V tej kategoriji, kjer sem seveda

med mlajšimi in v kateri bom ostal dve leti, je najnevarnejši Tržačan Sandro Guerra, ki je lani tudi zmagal. Tokrat je Guerra v Palermu opravil le ekshibicijski nastop. Poleg Guerra je še neki tekmovalci iz Pesara.«
 »Je zate važnejši evropski pokal ali tekmovanje za evropsko prvenstvo?«
 »Važnejše je evropsko prvenstvo.«
 »Kaj sodiš o Damjanu Kosmaču, društvenem tovarišu, ki te bo zamenjal v kategoriji kadetov?«
 »Ima dobre možnosti, da se uveljavi in da poseže po dobrih uvrstitvah.«
 »Državno prvenstvo in evropsko prvenstvo sta pred vrati. Si že v optimalni formi?«
 »Intenzivneje vadim že od polovice junija, vendar nisem še dosegel optimalne forme. Delo smo tempirali tako, da formo dosežem prav pred odhodom na državno prvenstvo, ki se prične prihodnji teden v Riminiju, tako da jo lahko obdržim vse do evropskega prvenstva.« (D. Bizjak)

Novi odborniki FIPAV v Gorici

Kot smo že poročali, je bil konec prejšnjega meseca v Gorici redni občni zbor goriške pokrajinske odbojarske zveze, na katerem so bili izvoljeni novi kandidati, ki bodo vodili zvezo v naslednjem mandatnem obdobju štirih let.

Pred dnevi so si novoizvoljeni predstavniki goriške odbojke porazdelili funkcije. Ob predsedniku Damianu Jannucciju, ki je bil neposredno izvoljen že na občnem zboru, je bil za podpredsednika imenovan Dario Bresigar, tajnica pa bo odslej Chiara Fergaglia.

V nadzorni komisiji sta dosedanji predsednik Rinaldo Flaminio in Lucio Pellegrini. Predsednik tekmovalne komisije je Mario Trampus, člana le-te pa sta še Fabio Malacrea in Paolo Bressan. Za predsednika mladinske komisije je bil potrjen Luciano Chittario.

Pravilno je Kojanec

V nedeljski članek o mladih Domovih odbojkaricah na Laznah se je vrnila neljuba napaka, saj je trenerju Strgarju pomagala Erika Kojanec in ne Konjedic.

Na 16. etapi kolesarske dirke po Franciji

Vichot navdušil s svojim pobegom

TOULOUSE — Domačin Frederic Vichot je včeraj navdušil množico, ki zvesto spremlja »tour«, saj taki podvigi niso na dnevnem redu: Vichot je namreč pobegnil kaj kmalu po startu in sam prevozil kar 210 km. Njegova največja prednost je znašala tudi 20 minut, s čimer je ogrozil celo rumeno majico, saj je na skupni lestvici zaostajal za 24 minut. Vsekakor rekordni poseg na »tour« še vedno pripada Francozu Bourlonu, ki je leta 1947 sam zdržal celih 253 km. Omenimo, da se je tudi nedeljska etapa zaključila po pobegu Chozasa.

Čeprav je Bontempi včeraj osvojil tretje mesto, so Italijani doživeli novo grenko razočaranje: odstopili so Leali, Caroli in Cassani. Danes čaka kolesarje naporna etapa na Pireneje z zaključnim vzponom na 1720 m

visoki vrh Luz Ardinen. Še prej bodo morali na Tourmalet, Hinault, ki si je v soboto zlomil nosno kost, je zadnji dve etapi solidno prenesel, vsi pa sedaj pričakujejo, če bo morda posledice padca občutil na napornejših vzponih.

VRSTNI RED
 1. Vichot (Fr.), ki je 247 km od Aurillaca do Toulousea prevozil v 6.31'54" s poprečno hitrostjo 37,815 km na uro; 2. Mottet (Fr.) 6.35'05"; 3. Bontempi (It.) 6.35'09"; 4. Lieckens (Bel.); 5. Castaing (Fr.); 6. Kelly (Ir.); 7. Vanderaerden (Bel.); 8. Van Der Poel (Niz.); 9. Van Vliet (Niz.); 10. Mutter (Švi.); 16. Fasolo (It.); 85. Visentini (It.) vsi isti čas.

SKUPNA LESTVICA
 1. Hinault (Fr.) 84.25'02"; 2. Le-mond (ZDA) po 3'38"; 3. Roche (Ir.)

6'14"; 4. Kelly (Ir.) 7'32"; 5. Bauer (Kan.) 8'26"; 6. Anderson (Avs.) 8'39"; 7. Chozas (Šp.) 9'01"; 8. Zoetemelk (Niz.) 11'20"; 9. Ruttimann (Švi.) 11'38"; 10. Parra (Kol.) 11'44"; 11. Millar (VB) 12'02"; 12. Simon (Fr.) 12'18"; 13. Herrera (Kol.) 12 minut 22"; 14. Delgado (Šp.) 12'29"; 15. Winnen (Niz.) 12'53"; 38. Visentini 32'36"; 89. Fasolo (It.) 1.20'56"; 103. Perini 1.26'58"; 104. Festa (It.) 1.27'54"; 108. Bontempi (It.) 1.29'36".

Caninsova še trdno vodi
 TOULOUSE — Na včerajšnji prvi etapi drugega dela kolesarske dirke po Franciji za ženske se je uveljavila domačinka Simonnetova pred Zahodno Nemko Paulitzovo, na skupni lestvici pa je Italijanka Maria Canins še vedno trdno v vodstvu in resni videti, kdo bi jo lahko ogrozil.

Praznik Poleta povsem uspel

V okviru praznika openskega Poleta so nastopili tudi kotalkarji, ki so s prikazom svojega znanja navdušili občinstvo

kratke vesti - kratke vesti

Boniek vezan na Falcao

RIM — »Tujca pri Romi sta trenutno Falcao in Cerezo. Pogodba z Boniekom pa je odvisna od morebitne razveljavitve pogodbe, ki jo Roma ima s Falcaom in o kateri bo disciplinska komisija razpravljala 26. t.m.« Tako je včeraj izjavil Sergio Campana, predsednik italijanskega združenja nogometašev in dodal, da mu je žal, da je pri Romi prišlo do takega razpleta, ker sta tako Boniek kot Falcao člana sindikata in morajo seveda ščititi tako enega kot drugega.

M. Djurovski dvakrat uspešen

TORONTO — V prijateljski nogometni tekmi, ki so jo priredili v dobrodelne namene, je evropska selekcija, ki jo je vodil trener Rome Eriksson in v kateri sta bila tudi Ancelotti in Righetti, z 2:1 premaga-

la kanadsko ekipo »Inex Kanada«. Gola za evropsko selekcijo je dosegel Jugoslovan Milko Djurovski. (Crvena zvezda).

totip

1. — 1. Cisnesia	1
2. Betolf Mo	2
2. — 1. Gheddafi	1
2. Erbon	2
3. — 1. Mandor	X
2. Beauty Lav	1
4. — 1. Abialven Gis	1
2. Esapint	X
5. — 1. Besef d'Iris	2
2. Abadan	2
6. — 1. Cassandra	2
2. Royam Manado	X

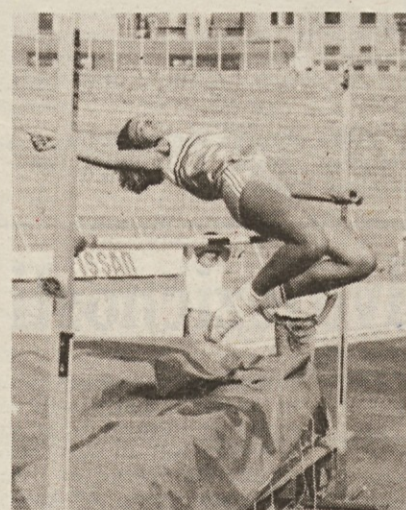
KVOTE
 12 (47 dobitnikov) — 8.684.000 lir
 11 (724 dobitnikov) — 400.000 lir
 10 (10045 dobitnikov) — 40.000 lir

Meddeželno atletsko tekmovanje za naraščajnice

Zmagi Vere Kermec in Lidije Glavine

Na nedeljskem meddeželnem atletskem tekmovanju za naraščajnice in naraščajnike v kraju S. Vito al Tagliamento je nastopilo precej kakovostnih atletov, ki so dosegli več dobrih rezultatov. Prisotno je bilo tudi naše slovensko društvo Bor Infordata z dvema atletinjama, ki sta osvojili dve zmagi.

Ponovno se je izkazala Vera Kermec, ki je s skokom 5,01 m v daljini premagala številne druge tekmovalke. V skoku v višino je po dolgem dvoboju s kakovostnimi nasprotnicami Lidija Glavina zmagala z znakom 1,60 m, kar je njen osebni rekord. Poskušala je preskočiti višino 1,63 m, ki predstavlja normo za nastop na državnem prvenstvu za naraščajnice (posamezno), kar pa ji žal za las ni uspelo in lahko upamo, da bo to višino preskočila na enem od naslednjih tekmovanj.

Lidija Glavina

Italijanska atletska zveza FIDAL je medtem objavila uradne norme za nastop na državnem prvenstvu za naraščajnice, ki bo v kraju Massa 26. in 27. septembra letos. To dokončno potrjuje, da se bosta Tanja Kalc in Veronika Gerdoj (obe Bor Infordata) prvenstva udeležili, saj sta že izpolnili normi v teku na 100 m z ovirami oziroma metu diska. Glede na to, da je rok za doseglo norme polovica septembra pa lahko upamo, da bodo norme dosegli še Lidija Glavina v skoku v višino, Vera Kermec v daljini in Alan Oberdan v metu kopja.

REZULTATI TEKMOVANJA V S. VITU: daljina: 1. Vera Kermec 5,01 m; višina: 1. Lidija Glavina 1,60 m; 100 m: Vera Kermec 13"2, Lidija Glavina 14"0. (L.G.)

Stari - Mladi: tudi letos brez zmagovalca

Ob močni sončni pripeki so se v nedeljo na stadionu Velika Rouna na Proseku srečali na tradicionalni nogometni tekmi Stari in Mladi. Vročna je vseskozi »viralala« srečanje, tako da so se igralci tudi letos razšli pri neodločenem izidu 0:0. V prvem polčasu so imeli Mladi več kisa v pljučih in več moči v mišicah, v drugem delu, predvsem proti koncu pa je prišla na dan izkušnost Starih, ki so večkrat ogrozili vratarja Mladih in nekajkrat le za las zgrešili gol.

Kot tradicija veleva, so morali nato Stari in Mladi prepeljati v vas na vozu godbo na pihala, sprevod pa se je nato vil vse do Balanca, kjer se je nadaljeval Praznik športa in glasbe.

Ekipi sta v nedeljo nastopili v sledečih postavah:

STARI: Guerna, Gudla, Brvinc, Fu-la, Utavca, Džilly, Puš, Pedal, Pineka, Bosna II., Tino, Ruco, Škrtač,

Doro Fraska, Bosna III., Kanada. MLADI: Foja, Pištola, Trebnač-tov, Pikso, Peljer II., Peljer I.,

Fntinc, Brkin, Bafo, Pompa, Bildo, Zjelje, Macola, Bezinko, Džovanin. SODNIK: Brivec s Proseka.

Balinarsko tekmovanje v Repnu in Zgoniku Logatec pred Brestom iz Cerknice

V nedeljo je bil v Repnu in Zgoniku tradicionalni balinarski turnir, ki se ga je udeležilo 8 ekip. Turnir so v prejšnjih letih prirejali ob priliki razstave vin v Repnu, ki pa je letos odpadla, kljub temu pa se Repenci tradicionalnemu balinarskemu tekmovanju, ki je potekalo pod pokroviteljstvom repentabske občine, ni so odrekli. V nedeljo smo bili priča nekaterim izredno napetim in izenačenim srečanjem. Nekoliko preseneča četrto mesto Danice z Vrha, ki je dokazala, da se polagoma spreminja v zelo solidno ekipo.

Prvo mesto je tokrat osvojil Logatec, ki je zabeležil štiri zaporedne zmage: že po prvih jutranjih lučajah je bilo razvidno, da spada v ožji krog favoritov za končno zmago. Drugo mesto je zasedel Brest iz Cerknice, kljub temu, da je nastopil s starejšimi igralci. Odločilni korak

naprej je naredil v polfinalu, kjer je izločil Kras. Brest je visoko povedel z 11:2, Zgoničani so jih z devetimi zaporednimi točkami dohiteli, a ne prehiteli. Izidi:

1. SKUPINA (V REPNU): Rovte - Brest Cerknica 5:11, Danica Vrh - Kraški dom 1:11, Brest - Kraški dom 11:6, Danica - Rovte 11:9, Danica - Kraški dom 11:10. VRSTNI RED: 1. Brest Cerknica, 2. Vrh Danica.

SKUPINA B (V ZGONIKU): Aluminij Komen - Portuale 11:5, Logatec - Kras 11:0, Kras - Portuale 11:9, Logatec - Aluminij Komen 11:10, Kras - Aluminij Komen 11:5. VRSTNI RED: 1. Logatec, 2. Kras.

POLFINALNI SREČANJI: Brest Cerknica - Kras 13:11, Logatec - Danica Vrh 13:7. FINALE ZA 3. MESTO: Kras - Danica Vrh 13:9; FINALE ZA 1. MESTO: Logatec - Brest Cerknica 13:0. (Z.S.)

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir; v SFRJ številka 35.00 din, naročnina za zasebne mesečno 250.00, letno 2.500.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00, letno nedeljski 800.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - ziro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglosi - Ob delovnih trgovski 1 modul (šir 1 st. viš 23 mm) 43.000 lir Finančni in legalni oglosi 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca Mali oglosi 550 lir beseda Ob praznikih povisek 20% IVA 18% Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu Oglosi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglosnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I. iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPl

primorski dnevnik

16. julija 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tix 460270
GORICA Drovred 24 maggio 1
Tel. (0481)83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Deli orožja iz ZDA v Iran Vojaško tihotapljenje

NEW YORK — Tihotapska organizacija, v kateri so bili tudi vojaki ZDA, je dobavljala Iranu nadomestne dele za nekatere vrste orožja. Njeno delovanje je Washingtonu razkril, piše Baltimore News American. Iranu so posebno služili nadomestni deli za lovca F-14, ki ga niso dovolj uporabljali v vojni proti Iraku. Odkar je prišel na oblast Homeini, so ZDA prekinile dobavo nadomestnih delov za orožje.

Policija naj bi odkrila kakšnih 20 oseb, med njimi tudi nekaj vojakov, in jih aretirale. Nekega Iranca so aretirali v Londonu; pri njem so našli letalske nadomestne dele. Njihovih imen

niso objavili, vse pa kaže, da bodo prišle pred sodišče te dni.

Po tihotapskih poteh naj bi v Iran prihajali deli za radar in za kontrolo letenja. Vsaj na eni izmed tihotapljenih naprav je bil pritrjen listek, da so jo popravili v pomorskem vojaškem laboratoriju v Norfolku v Virginii.

Vojaški opazovalci vedo povedati, da je Iran močnejši v kopenski oborožitvi, Irak pa obvladuje zračni prostor.

Kapetan užalil sponzorja Pescara

PESCARA — Ker je kapetan nogometne ekipe Pescara, ki igra v B ligi, v svojem intervjuju izjavil, da mu ni všeč vino, katerega lastnik sponzorizira njegovo ekipo, ampak neko drugo vino, je nastal ogenj v strehi. Sponsor zahteva preklic pogodbe, češ da Pescara ne spoštuje dogovora, društvo pa je nasprotnega mnenja.

Kakor pravijo v društvu, se je položaj zaradi vztrajanja vsake strani pri svojem tako poslabšal, da je sodišče edina pot. Sponsor pravi, da je njegovo vino všeč celo uglednim osebnostim v Vatikanu, toda kapetan ekipe Giorgio Rosselli ni bil istega mnenja.

Nekaj zdravniških nasvetov za sedanje poletne dni

RIM — Zaradi vročine ali pretirane sončenja je mogoče sredi poletja dobiti glavobol ali pa neprijetnosti v ušesih, nosu in grlu. Povečini jih je mogoče odpraviti na razmeroma enostaven način. Kakor pravi profesor Paolo Bellioni s poliklinike Agostino Gemelli v Rimu, je manjša krvavitev iz nosa posledica pretirane sončenja in vročine. V takšnih primerih niso potrebni zamaški iz vate v nosu ali splakovanje, ampak je dovolj namočiti delček vate v s kisikom napojeni vodi in jo pritisniti v

nosnico. V prihodnje pa bo boljše skrajšati čas sončenja.

Težave nastajajo tudi s sinusi, ki postajajo kronične, če hitro ne poje-njajo. Poleti prihaja do bolečin v čelu zaradi skokov v vodo in podvodnega plavanja. Zadoštuje zdravilo, ki odpravi bolečino. Nadalje obstajajo težave v ušesih zaradi strdka ušesnega masla, ki ga ustvarjata morski pesek in prah. Tujka v ušesu je mogoče odpraviti z brizgom vode s pomočjo za to izdelane gumijaste stiskalnice v obliki hrushke ali pa z injekcijo (brez igle, se razume).

Na nekaterih plažah plavalci dobi-jo v ušesih majhne gobice, posebno v nečistih vodah. Povzročajo srbenje in gnojenje. Potrebno je zdravljenje, obstaja pa možnost komplikacij.

Zaradi zunanjega pritiska prihaja pri potapljačih do ušesnega vnetja. Zrak v ušesu pod pritiskom povzroča nastajanje neke tekočine, ki povzroča bolečine, zmanjša sluh, povzroča ropot v ušesu in vrtoglavico. Potreben je hiter zdravniški posvet, da se odpravi bolečina in preprečijo raznovrstne komplikacije.

□ NEW DELHI — Po množični zastrupitvi s plinom v indijskem mestu Bhopal se je rodilo 21 normalnih otrok, 36 žensk pa je imelo prisilni splav. Kot je znano, je v tej nesreči izgubilo življenje 2.500 oseb.

Zgodovina najstarejšega (rimljanskega) svetilnika

MADRID — Najstarejši svetilnik, ki pomorščakom daje položaj in jih obvešča o kopnem, je na španskih tleh, v Coruni, in je po svetu znan tudi kot Heraklejev stolp. Leži tri kilometre od glavnega mesta španske Galicije in ima častljivo starost 19 stoletij, saj ga je dal zgraditi konec leta 84 bodoči rimski cesar Trajan.

Trajan je ukazal postaviti temelje na kraju, kjer je po ljudskem izročilu že prej gorel feničanski »obalni ogenj«, ki je prav tako usmerjal priobalno plovbo. Rimski svetilnik ima kvadraten tloris z 12-metrsko osnovnico, dviga pa se v treh nadstropjih, ki so bila prvotno povezana z zunanji leseni stopnicami. Na vrhu 35 metrov visoke stavbe so zgradili štiri metre visoko in šest metrov široko kupolo z dvema posodama za ogenj (žerjavico), kjer so dan in noč kurili znani smolnati

galicijski bor.

V srednjem veku so na svetilnik dobesedno pozabili in ga ponovno obnovili leta 1682. Zob časa je namreč uničil zunanje stopnišče in zgornjo kupolo. Obnove so se radikalno lotili leta 1791, ko so namesto prvotne kupole zgradili devet metrov visok osmerokotni stolp z osmimi odprtini, v katerem so namesto drvi kurili s premogom, temeljna štirikotna zgradba pa je ostala ista kot za časa Rimljanov. Sredi 19. stoletja so na ploščadi osmerokotnega stolpa postavili petrolejsko luč, ki je s svojo lečo omogočila vidnost svetilnika več desetim milj daleč.

Danes ima luč svetilnika, ali bolje rečeno leča, premer 3,2 metra, luč jakost 10 tisoč W, snop luči pa doseže razdaljo 36 milj.

Našli vse radioaktivne sode

BRUSELJ — Nobenega sode z radioaktivno snovjo, ki so se lani avgusta potopili z ladjo Mont Luis, ni več v morju. Vest je sporočila družba iz Rotterdama in s tem odgovorila tistim ekologom, ki so prej-šnje nedeljo objavili, da so na danskih plažah našli izgubljeni sod z radioaktivnim esafuoruro.

Harriet Beecher Stowe

16.

Koča strica Toma

TAKOJ, KO JIH ZAGLEDATE, STRELJAJTE!

TO VAS MORA IZUČITI, DA BOSTE PUSTILI LJUDI PRI MIRU... LJUDI, KI ŽELE ŽIVETI SVOBODNO!

VSE NAS BO POBIL!

BEŽIMO!

LJUDJE!

POGLEJTE! TAM NA DREVESLI!

NAŠ LOVEC NA SLIZNJE! DA SE CLOVEKU KAR ZASMILI!

NAJRAJE BI GA KAR TAM PUSTIL, NAJ VIŠI, PA VENDARLE, POMAĞATI MU MORAMO...

NAPOTILI SO SE PROTI NEBREČNIKU NA VEJI...

Madžarski model razvoja turizma

Blesteči hoteli s petimi zvezdicami

Državljan s ceste pravi: Kaj nam je tega treba

BUDIMPEŠTA — V zadnjih letih so na obali Donave in v najlepših mestnih četrtih zrastle luksuzni hoteli, ki s svojim udobjem privlačujejo tujece z vseh koncev sveta. Medtem ko se turisti navdušujejo nad njimi, domačini globoko zajemajo sapo in jih razganja zaradi zavisti. Sprašujejo se, če so bile takšne gradnje potrebne. Njihovo nerganje je tema letošnjega poletnega madžarskega pisarjenja. Na vsem lepem se je namreč v družbi pojavilo vprašanje, če so v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah potrebni tako dragi hoteli, kot je, denimo, hotel Hyatt, ki je veljal okoli dve milijardi forintov (40 milijonov dolarjev), pa tudi ostali hoteli zvenecih imen kot so Hilton, Intercontinental, Termal, Flamenco...

Vprašanje je postalo aktualno, kakor hitro se je v mestu izvedelo, da bodo v madžarski prestolnici v kratkem imeli kar 12 hotelov s petimi ali štirimi zvezdicami, kar pomeni, da sodijo v najvišjo kategorijo in da predstavljajo skoraj polovico vseh mestnih hotelskih kapacitet. Preprosti državljani kaže s prstom nanje, na njihov luksuz, hkrati pa se pritožuje, da ni dovolj hotelov za domačine in za tujece s plitvejšimi žepi.

Cene v hotelih »ena A« delujejo zares zastrašujoče. Nočnina v hotelih s petimi zvezdicami stane 3.000 forintov (105.000 lir), v hotelih s štirimi zvezdicami (takih hotelov je 8) pa 2.000 forintov (70.000 lir). Človek z ulice si komajda upa pomisliti na te cene, ko pa znaša njegov osebni mesečni dohodek šele 5.000 forintov (nekaj čez 200.000 lir). Taisti človek z ulice takole razmišlja: kar je drago, je za tujece, toda ne za vsakega tujca, ampak samo za tistega, ki zmore toliko plačati. Takšnih turistov je v Budimpešti vedno več, kar se pozna v turistični računici.

»Če nam je to prav ali ne, pravijo turistični delavci, mi moramo upoštevati, da je Budimpešta naša največja turistična možnost, ki jo moramo izkoristiti. Balaton je lep, lep je tudi donavska obala in drugi kraji, toda Budimpešta je ena sama. Zaradi tega vanjo vlagamo velike denarje, kredite Avstrijcev za obnovo mesta pa prvenstveno za gradnjo hotelov.

Bazeni, saune, bari, male in velike kongresne dvorane, igralnice, v inozemstvu usposobljeno hotelsko osebje, vse to se imenuje sreča budimpeštanskih hotelov. Seveda so pritanili domačo aromo, posebno madžarsko hrano in obvezne ciganske orkestre.

Skoraj vsi ti hoteli so sestavni del svetovne hotelske verige Hilton, In-

tercontinental, Hajat, Penta, Forum, ki za triodstotno provizijo odstopajo svoje ime in hotelsko tehnologijo in budimpeštanskih hotelom posredujejo svoje goste z vseh koncev sveta.

»Prekinil smo s turistično prakso, po kateri merimo turistični prihodek po številu prehodov na meji, ampak po potrošenih devizah,« pravijo turistični delavci. Delo jim gre v klas. Hoteli so napolnjeni v poprečju do 70 odstotkov, nekateri pa celo do 90 odstotkov. V preteklem letu so z avstrijskim denarjem zgrajeni hotel Forum ocenili za najuspešnejšega v Evropi, pa čeprav znaša njegova življenjska doba komaj tri leta in pol.

Čeprav madžarska nima turističnih ambicij, je lani od turizma iztržila 270 milijonov dolarjev. Kongresni turizem se širi in človek, ki živi v turistični organizaciji, ne more več dojeti, od kod vse prihajajo tuji na kongrese, simpozije, seminarje, posvete...

Seveda pa se pri vodilnih turističnih delavcih že pojavlja spoznanje, da so šli samo v eno smer in da so zanemarili gradnjo cenejših hotelov. Sedaj so oni na vrsti, dodajajo. Nič ni narobe, če imamo veliko hotelov z veliko zvezdic, slabo je, ker imamo premalo takšnih z majhnim številom zvezdic.

Ob takšnem razmišljanju zavračajo tudi kritike dosedanjega razvoja, kritiko »pretiranega luksuza«. Vodilni partijski list je navedel sledečo primerjavo: če se nekdo muči v tramvaju, drugi pa se udobno vozi v avtomobilu, in je teh drugih zelo malo, to ne pomeni, da bomo prenehali uporabljati avtomobile. Če nekdo nima denarja za drago zimsko salamo, ampak za cenejši pariški zrezek, to ne pomeni, da bomo prenehali izdelovati zimsko salamo.

Nekaj podobnega je tudi z hoteli. Domačinom ne preostaja drugega, kot da se od zunaj navdušujejo nad njimi. Sicer pa je tako po vsem svetu.

□ PARIZ — Dež z radioaktivnim sa-harskim peskom se je včeraj vili na pariško območje in je s svojimi 20 miligrami peska na kv. m povečal radioaktivnost. Kot so povedali strokovnjaki, pojav ni nevaren za človeka. Dodali so, da ob peščenih viharjih v Sahari silicijeva zrnica pred vzponom poletijo mimo urana in se napatijo s kratkotrajno radioaktivnostjo. Avtomobilistom so svetovali, naj operejo avte. Če bi pesek odstranili s krpo, bi silicijev prah opraskal barvo.